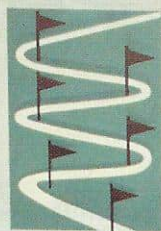

SIEMENS

Paviljong '98

**Siemens
Intern**

Nr. 4 – Tirsdag 26. juni 1990

Vi er godt forberedt

Siemens-standen ble Eliadens beste!

Representert med 270 kvm inneareal, pluss 100 kvm uteareal, gjorde Siemens unna "Eliaden" -90 på en forbilledlig måte. Ja, bedre kunne det ikke være: Vi ble valgt til utstillingens beste stand. "Eliaden" er messen hvor man må være

for å vise at firmaet er i markedet, og over 300 utstillere okkuperte 22 000 kvm på Sjølyst-senteret i Oslo. Eliaden er et arrangement som går av stabelen hvert annet år, og Siemens var der med samme gulvareal som i -88. Men i år var gjen-

nomgangstemaet for vår stand fremtiden - en litt dristig vinkling på et såpass viktig arrangement kanskje, men det viste til fulle at Siemens har vyer. Messen varte i fire dager fra 13. - 16. juni.

Fortsettelse side 3

"Selvstendig" Sterkstrømfabrikk

Sterkstrømfabrikken i Siemens Trondheim skal ha en nøytral plassering i forhold til divisjonene – dvs. direkte underlagt Direksjonen, opplyses det i en melding fra fabrikken.

Fagansvaret for lav- og høyspenningsfordelinger tilordnes Divisjon Energi v/Th. Bjørnstad med M. Fiskvik som ansvarlig for lavspenningsdelen og H. M. Paulsen som ansvarlig for høyspenningsproduktene.

Fabrikken har ellers en meget svak belastningssituasjon – altså ordretilgang utover høsten. Et unntak er avbruddsfrie strømforsyninger som det er kommet spesielle eksportoppdrag på.

Selv om dette skaper omsetning, betyr det relativt lite for antall timeverk. De arbeidsintensive oppdrag er oftest knyttet til lav- og høyspenningsfordelinger, og innen disse områder mangler vi nå de større oppdrag som må til for å fylle opp, sier fabrikken.

Innen fabrikkmiljøet stilles det stadig spørsmål om mer kan gjøres for å skaffe skipstavleoppdrag. Som følge av den omtalte situasjon, kan det tilbys meget god leveringsservice utover høsten.

Telekontrakten utsatt

Som kjent fra dagspressen, avga Televerkets styre ingen innstilling i saken om valg av leverandør for hovedkontrakten på offentlige telefonsentraler i sitt styremøte 15. juni. Dette bekrefter at kampen om denne gigantkontrakten virkelig ble et så "close race" som antatt på forhånd.

Den korte pressemeldingen som ble sendt ut, gir ingen begrunnelse for utsettelsen. Vi spør derfor avd.dir. Arne Besseberg om han vil kommentere saken. Besseberg holder imidlertid fast ved vår tidligere linje om ikke å gå ut med spekulasjoner, hverken i massemedia eller internt. Han bekrefter imidlertid at alle tre leverandører har mottatt et brev hvor det igjen gis anledning til å komme med en justering av prisene.

-for oppmerksomheten ved Tor Arnold Vassbotns bortgang.

Solveig Vassbotn, S/Kr.sand

-til direksjonen og arbeidskolleger for hyggelig og godt samarbeid gjennom mange år. Jeg takker også for den utfordrende gaven ved min overgang til pensjonist-tilværelsen.

Olav Heggland, S/T

-til alle Siemens-ansatte for gaver og oppmerksomhet ved min fratreden – og for 41 hyggelige år i firmaet.

Odd Jensen, S/T

-til firmaets ledelse for fine blomster og gaver i anledning mitt 40-års jubileum.

Knut Kjørstad, S/T

-til direksjon, venner og kolleger for gaver og oppmerksomhet i anledning mitt 40-års jubileum.

Per-Egil Berg, S/O

-til direksjonen og firmaets ledelse i Trondheim for diplom, blomster og fin gave i anledning mitt 25-års jubileum.

Leif Jakobsen, S/T

-til firmaets ledelse, samt kolleger og venner i regioner og avdelinger for gaver og oppmerksomhet i forbindelse med mitt 25-års jubileum i firmaet.

Arne Michelsen, S/B

-til direksjonen og Pensjonistforeningen for de vakre blomster jeg fikk til min 85-års dag.

Ingri Torgmo, S/O

-til firmaledelsen og pensjonistforeningen for oppmerksomheten i forbindelse med min 85-års dag.

Gudrun Aarum, S/O

-til direksjonen og pensjonistforeningen for vakre blomster på min 75-års dag.

Ragnar Aage Lundby, S/O

-til alle for hyggelig oppmerksomhet ved min 60-års dag.

Arne Lefring, S/T

-til direksjonen og kolleger for all oppmerksomhet ved min 60-års dag.

Rolf O. Johansen, S/O

-til ledelse og kolleger for helsingar og gaver på min 50-års dag.

Botolv Mølster, S/B

-til direksjon, kolleger og venner for vakre blomster og gaver.

Jon Nikolaisen, S/Harstad

-til direksjon, Region Øst-ledelse, kolleger og venner for alle blomster og vennlig omtanke ved min sykdom.

May Knutsen, S/O

Det var med sorg vi mottok meldingen om Tor A. Vassbotns bortgang etter påske. En god venn og en trofast Siemens-medarbeider hadde forlatt oss så altfor tidlig. Han ble 60 år gammel, og hadde nesten 30 års tjeneste i vårt firma. – Han etterlater seg hustru og 3 voksne sønner.

Etter sin montør- og ingeniørutdannelse samt praksis i yrkeslivet kom Vassbotn til Siemens i 1960 som distriktsrepresentant for Agderfylkene. Senere fikk han ansvaret for produktsalg til E-verkene. Da vi opprettet egen installasjonsavdeling i Kristiansand tok han utfordringen på en meget sporty måte og var vår installasjonssjef fra 1984 til 1987. Han la da grunnlaget for vår posisjon som installatør på Sørlandet idag. Senere gikk han inn som en sentral medarbeider i vår virksomhet i Kristiansand.

Vassbotn var en ivrig friluftsmann og svært engasjert i Jeger- og Fiskerforeningen med aktivt engasjement i de styrende organer, både lokalt og sentralt.

Vår Kristiansand-avdeling er ikke lenger den samme uten Tor Vassbotn. Hans fine menneskelige egenskaper, vennlige vesen og bramfri adferd preget miljøet. Han var alltid villig til å hjelpe, og ivrig etter å slippe de unge til. – Vi lyser fred over minnet til en god kollega.

Oskar Midbøe.

Inger Kristensen, Siemens Interns faste kontakt i Trondheim, har fått permisjon for et 8 ukers sommervikariat som journalist i avisen "Østlendingen", Tynset. – I denne tiden vikarierer Tove Løhne i arbeidet for Siemens Intern.

Svein Erik Johansen (39) er ansatt i et engasjement i reklameavdelingen Siemens Oslo for et år. Johansen har tidligere arbeidet i 10 år i Siemens som markedsplanlegger.

Vi gratulerer

25-års jubileum

- 01.07. Rolf Kåsbøl S/T
- 01.07. Øyvind Myklebust S/T
- 01.07. Tor Sivertsen S/T
- 12.07. Einar R. Viken S/T
- 14.07. Kåre Engan S/T
- 19.07. Einar J. Logan S/T
- 19.07. Karl Sverre Natland S/T
- 01.08. Arnfinn Kristensen S/O
- 01.08. Aage Runsjø S/O
- 09.08. Lars Dørdal S/T
- 09.08. Arvid Sveen S/T
- 09.08. Gunnar Røssland S/B
- 09.08. Sverre Nilsen S/O
- 16.08. Sverre Haugan S/O

40-års jubileum

- 05.08. Arne Eivind Vold S/O
- 10.08. Erling Løkke S/T
- 10.08. Gunnar Johansen S/O

50 år

- 06.07. Elisabeth Weum S/O
- 06.07. Hans Rønning S/T
- 07.07. Sverre Høybakk S/T
- 10.07. Einar J. Logan S/T
- 12.07. Ole Kjell Stålesen S/Stav.
- 14.07. Kari Johanne Tølfen S/O
- 15.07. Odd Pahr S/B
- 15.07. Tor W. Rovold S/O
- 20.07. Trond Danielsen S/T
- 29.07. Gunnar Skogen S/T
- 05.08. Brage Edvin Stølhaug S/T
- 08.08. Inge D. Bjørntvedt S/O

60 år

- 25.07. Johannes Imsen S/T
- 05.08. Per Schiøth S/O
- 18.08. Harald Bakke S/B

67 år

- 22.07. Ingeborg Graver S/O
- 10.08. Kjell Sørensen S/Sarpsborg
- 22.08. Edgar Berg S/O

70 år

- 10.07. Øystein Waaberg Tr.heim
- 20.07. Jan Pettersen Trondheim
- 28.07. Rolf Elvenes Oslo
- 14.08. Karl Haugen Oslo
- 22.08. John E. Holm Trondheim

OLFI utsatt 3 mnd.

OLFI, vårt nye EDB-system for ordre-, fakturering-, lager og innkjøp blir 3 måneder forsinket. Årsaken er forsinket levering av ny versjon av programspråket Oracle. OLFI-systemet er skrevet i Oracle og er avhengig av siste versjon for å fungere på MX-maskinene.

Full innføring av OLFI og Internfakturering vil dermed bli 1. desember -90 og ikke 1. oktober som opprinnelig planlagt, opplyser prosjektansvarlig Erik Mordal.

Dødsfall

Oddvar J. Wuttudal, Siemens Trondheim, avgikk ved døden 27. april, 58 år gammel.

Fagarbeider Erling Vikhammer, S/T døde den 6. juni. Han ble 60 år gammel.

Pene "kulisser" er ikke nok!

Tekst og foto: Espen Nordhagen

Vår utestand med startmotor-bussen var godt besøkt i det flotte sommerværet. ca. 100 kvadratmeter med tungt everksmateriell som f.eks. tyristorer, komposittbrytere og trafokiosker, samt veilyarmatur. Dette var forøvrig første gang man på Eliaden tok i bruk utearealet i utstillingsøyemed. En god ide når det er fint vær, men hva om det plaskregnet?

Siemens' flotte stand på Eliaden vakte berettiget oppsikt i vide kretser. Bare for å bekrefte dette inntrykket, stilte vi oss opp med pressekort og vennlig smil ved utgangen for å stille et eneste spørsmål, nemlig: Hvilke stands husket man best. Og svarene var meget hyggelige. Siemens hadde gjort inntrykk. Av de titalls perso-

ner vi tok fatt i, hadde de fleste lagt merke til vår lekre stand.

Den endelige bekreftelsen på dette, fikk vi litt senere.

Arrangørene deler hver gang ut en pris for beste stand, og i år var det Siemens som gikk seirende ut av konkurransen.

Kriteriene for tildelingen var basert på

en helhetsvurdering av eksteriør, interiør og standbetjening. Juryen gikk rundt samlet og enkeltvis og vurderte alle de mest interessante deltagerne.

Serviceinnstilling

Standbetjeningen, som forøvrig var grundig briefet på forhånd, hadde kledd

Forts. neste side

Frøydig Øvsthus og Hans Jørgen Kristensen fristet kunder og besøkende med kaffe, wienerbrød og andre forfriskninger i andre etasje på vår Eliade-stand. Her kunne man ta sine kunder med for en avslappet prat i rolige og høyst behagelige omgivelser.

Interessen for vår nye veilyarmatur SIOPTAL 2000 var upåklagelig. Dette er en armaturtype som bl.a. gjør vedlikehold lettere idet man kan komme til "innmaten" både oven- og nedenfra.

Elg-tragedie ved Siemensbygget

De som kom tidlig på jobb fikk litt av et syn å skue da de kom inn innkjørselen til Siemens fra Østre Akervei en fredag morgen i halv åtte-tiden. Der gikk det nemlig en lettere forvirret ettårig elgkalv, og den visste tydeligvis ikke hvor den hadde havnet. Den var observert ved flere anledninger nedenfor Siemensanlegget, og hadde forårsaket både T-baneforsinkelser og et kvarters blokade av trafikken på Østre Akervei. Da politiet endelig fikk den på betryggende skuddhold på en av Siemens' parkeringsplasser, var den såpass sliten, medtatt og tydelig skadet, at det ikke var håp om å redde den tilbake til sitt rette miljø. Derfor måtte det vakre dyret dessverre bøte med livet, og det var betjenter fra Økern politikammer som stod for eksekusjonen.

Elgskrotten havnet på kranbilen utenfor Siemens lagerbygg på Linderud.

Elgkalvens pinsler ble gjort kortest mulig. Et skudd mot hodet - og det var over. En tragedie som beklageligvis forekommer en gang i blant når skogens innvånere roter seg inn i den såkalte sivilisasjonen.

Viltneemnden og Falken bergingsselskap var også tilstede. Førstnevnte kunne bare konstatere at man var blitt en elg fattigere, mens Falken kunne ta med seg elgskrotten på kranbilen.

seg opp i beige dresser og fargesprakende sommerskjørt. Med ordene "hjertelig til stede er ikke nok" i bakhodet, møtte de kunder og andre besøkende med en serviceinstilling som vi sjelden har sett andre steder.

Hele tiden var det 35-40 Siemens-folk tilstede for å presentere produktområder fra hele "huset". Eliaden er et arrangement som samler folket på tvers av regioner og seksjoner. Det er bare en ting som teller - nemlig å representere firmaet på beste måte.

Ansvarlig for den praktiske gjennomføringen av vår Eliade-deltagelse, var reklameavdelingens Espen Kandahl. At han fortjener den fjæren i hatten som "bestandsprisen" er, kan alle som har arbeidet med arrangementet skrive under på. Espen har stått på i mange og lange dager for å gjøre det beste ut av det. Og han klarte det - sammen med et standpersonell som gjorde en glitrende jobb.

-Vi fikk ikke prisen ene og alene på grunn av pene "kulisser", sier Espen i en kommentar. -Jeg tror at vår superbe standbetjening var tungen på vektskålen.

Også utendørs

I år hadde arrangørene også tilbudt utstillerne plass utendørs - like foran hovedinngangen. Her var det et mindre utstillingsareal som Siemens også var representert på. Det knallfine været var vel kanskje grunnen til at det hele tiden var relativt mye folk på denne utendørsutstillingen. Siemens stilte ut sitt tyngre everks-

Startapparater var et produktområde som hadde funnet en riktig morsom demonstrasjonsmetode. Her viser Ivar Aas at en "mykstarter" er tingen hvis man skal unngå slitasjeskader på dyrt produksjonsutstyr. Siemens' mykstartere presterer å dreie den runde skiven på bildet rundt, så varsomt at biljardkulene ble liggende på plass. Artig løsning!

materiell sammen med en demobuss på godt og vel 16 meter, stappfull av turtallsreguleringer for hele området fra milliwatt til megawatt. Inne i Sjølystsenteret stilte Siemens med et sant mangfold av produkter. Det var transformatorer (Geafol), lokalkontroller, friluftsbrytere og effektbrytere, veilsarmaturer og varmeovner, Control og Simatic, kablingsystemer (Sie-NETT) og sikringer. Det er kanskje forståelig at det ville føre alt for langt

å gå i detalj inn på alle produktene Siemens stilte ut på Eliaden -90. Vi nøyer oss med å slå fast at det sikreste vi vet om vår tekniske fremtid, er at 70% av de produkter vi leverer i dag har fått sine etterkommere i løpet av fem år. Og det var det "Paviliong -98" skulle vise omverdenen - at Siemens tenker fremtid, og at vi til enhver tid vil ha produkter som ligger, og kommer til å ligge i forkant av utviklingen.

Nettverk og Siemens PC:

Stille vekst på viktige områder

Arbeidet med å bygge opp en levedyktig virksomhet på nettverk og på PC har vært en lang prosess som nå begynner å gi resultater. Disse to aktivitetsområdene er organisert i en egen gruppe på SIS og bearbejder markedet direkte.

Av Øystein Narvhus

PC til storkunder

På området PC har vi nå fått et komplett og meget godt produktspekter fra Siemens AG. Prisene i det norske markedet har gjort at vi har valgt å konsentrere vår markedsføring direkte mot store kunder.

Den første store rammeavtalen ble gjort med Televerket og har til nå resultert i levering av ca 300 PC'er med en meget fornøyd kunde som fortsetter å kjøpe PC'er fra Siemens.

I løpet av de siste månedene har vi signert rammeavtaler med Arbeidsdirektoratet og med Utenriksdepartementet (UD). Begge avtalene ble forhandlet i sterk konkurranse og viser at våre PC'er og ikke minst våre selgere er gode. Forhandlingene ble ført sammen med Printergruppa som hadde den opprinnelige kunde-kontakten.

Til nå har avtalen med Arbeidsdirektoratet ført til bestilling av ca 275 PC'er og flere bestillinger forventes i nær fremtid. PC'ene blir levert til arbeidskontorer over hele landet og til nå har vi levert ut 220 systemer.

UD har allerede bestilt 30 komplette PC'er inkludert programvare og printere. Primært gjelder avtalen PC utstyr til alle de norske ambassadene i hele verden. Avtalens omfang er på 150-200 PC'er og vi

forventer at dette antallet vil øke. Siemens sitt verdensomspennende servicenett var en vesentlig grunn til at vi ble valgt som leverandør.

Kompetanse på nettverk

Utviklingen på datanettverk (LAN) er meget spennende, og vi har begynt å gjøre oss gjeldende blant de store leverandører i Norge. Med basis i produkter fra 3COM i USA har vi vunnet flere store prosjekter i det siste, og bevist at Siemens har en plass i dette markedet som etter hvert krever mye kompetanse og der kundene krever soliditet fra sine leverandører.

Av viktige prosjekter kan vi nevne Havforskningsinstituttet i Bergen, Bergen Lysverker, Statens Bygge og Eiendomsdirektorat og Norwegian Contractors.

Sluttforhandlinger pågår for tiden med Akershus Fylkeskommune om en rammeavtale der Sentralsykehuset i Akershus er pilotprosjekt.

Samarbeidet med Installasjon om SIENETT konseptet for kabling gir oss en unik posisjon som totalleverandør.

Også internt

Med stor suksess eksternt anstrenger vi oss også ekstra for å ivareta våre forpliktelser overfor våre kunder og arbeider stadig for å forbedre den service vi kan yte her. I løpet av kort tid vil alle interne nettoperatører bli tilbudt en fleksibel pakke som inneholder drift, support og vedlikehold. Tilknytningen av de forskjellige nettene til stammennett i Siemens gjør det mulig å effektivisere driften og overvåkingen av disse nettene vesentlig og dermed gjøre de til enda bedre hjelpemiddel for brukerne.

Fra åpningen av vårt nye hovedlager på Kløfta: Fra høyre ser vi divisjonssjef Bjørn Randby, rådmann i Ullensaker kommune, Svein Hoelsæter, utbyggingsjef Jon Brustad, lagersjef Bent Edvardsen og varaordfører i Ullensaker, Harald Espelund.

SIEMENS

Det du ikke vet
har du ofte vondt av...

Kursprogram '90/91
Siemens Training Center

Nytt Siemens kursprogram 90/91

Kursprogrammet 90/91 er ferdig og kan fås i ditt nærmeste Training Center. Det omfatter 217 kurstitler til en samlet markedsverdi på ca 13 mill kroner. Alle kurs er åpne for Siemens-ansatte, de fleste også for kunder. Ca 80% av deltakerne på våre kurs er kunder.

Programmet begynner med temaet *Integrert produksjon*, fulgt av *Industriell automatisering*, *Kontorautomatisering* og *Kommunikasjon*. Under Kontorautomatisering finnes et par kurs under temaet *Verdiøkende tjenester (VØT)*.

Årene foran oss vil preges av bl.a. integrasjon av informasjonsteknologiske systemer. Internasjonal standardisering i kommunikasjon gjør dette mulig. Et viktig område er CIM-Computer Integrated Manufacturing – som integrerer rutinene i produksjon, kontor, konstruksjon etc i de enkelte bedrift. Et annet viktig område er EDI - Electronic Data Interchange - en standard som gjør elektronisk overføring mulig, både av bestillinger, ordrebekreftelser, toll- og forsendelsesdata osv mellom firmaer, også over landegrensene.

Kursprogrammet byr også på en rekke andre viktige tema. Spesielt kan vi nevne kursene som er tilpasset behovet hos El-entreprenørene og som markedsføres under navnet *Elentreprenørskolen*. Her har vi lagt spesielt vekt på prosjektledelse og andre administrative temaer.

Kursprogrammet inneholder også en oversikt over kurs- og trainingcentre i Tyskland og en liste over informasjonsvideofilmer til utlån fra Training Center Oslo.

Trøndersommer?

Heile vintern går vi å løyte ætte, dein hern sommarn, ka nå det e.

Får vi hørre tå søringan at dette: "er ikke sommer" her går vi å tru det.

Fer når gradstokken flyg over femten vi hve skjorta, å sætt fyr på grillen.

Å mens vi finn fram kjøtt, pøls og krydderboks, lure hain far sæ te å finn fram øl på boks.

Mens maten ligg å surre, å matlokta kjæm sigan, tru det eller ei, naboen kjæm også smyg.

Ja, ja, det var jo berægna te oss sjøl. Hain far veit rå, og hain hente meire øl.

Og hain tar sæ te mot, å ymte frampå, dere må bare hente mat å legg på.

Så e isen brutt, med mat og drikke, går det ikke lunge før naboen får hikke.

Da sier naboen: madonna: Slutt å drikke. Men får ti svar: Det e tå pølsa æ får hikke.

Så vi ondres vi hær i det kalde nord, ka gjær dokk som hi sommer (ska vi tru dette ord)

Får me mat på grill kvar dag høres rart, vi hi løst te sei: E dokk riktig velbevar.

Nei vi hi meir tru på vårres sommer, da tek vi det på sparket, å tek det som kommer.

Vi kjæm fortsatt te å luyt, og sommarn kjæm som vi hi tænk.

Bjørn

Gave som forplikter

Etter 40 år i Siemens' tjeneste gikk Olav Heggland over i pensjonistenes rekke den 1. april, noe Siemens Intern har behørig omtalt. Han ble naturligvis æret med en stor sammenkomst i kantine, med taler, blomster og gaveoverrekkelser. Den flotte sykkelten falt helt klart i smak, men, som han selv betonte, det var en gave som forplikter.

Men kjenner vi den tidligere fabrikkjefen rett, vet han hva

plikter er. Så han kommer nok til å oppfylle forpliktelsen overfor sykkelten også. – Olav Heggland går fra et bedriftsmiljø som han trygt kan si han har satt sitt preg på. En uvanlig menneskelig kontakten har vært sterkt medvirkende til de gode samarbeidsforhold man finner her. Det var en fin og dyr gave han fikk, men jamen fortjente han den, det er det nok bare én mening om.

Beste telefonsvarer i Siemens Oslo

Bent Edvardsen er Linderud-sentralbordets yndling. Han er uovertruffent flinkst til å ta telefonen. Og har han ikke anledning, så gir han beskjed. Dette kvalifiserte til tre røde roser fra sentralbordbetjeningen på Linderud til en lettere overrasket lagersjef.

Astrid Gjertsen, som stod for utdelingen, sier at hun skulle ønske at flere på Linderud kunne ta

eksempel av Edvardsen. (For de som lurer: Kløfta-lageret er tilknyttet Linderud-sentralen.)

–Alt for mange går uten å etterlate seg beskjed, og det er litt pinlig for oss på sentralen, sier Astrid, og gir Bent Edvardsen en god klem fordi han er en pliktoppfyllende "telefonsvarer".

Drama på Linderud

(Sufflør: Tor Cederkvist)

Han ha' kke betalt årsavgifta!

–Seier' n er vår!

Hvor blir det av fotgjenger' n?

Hvem har tatt skiltet mitt?!!

En vidunder-maskin

I år ser det ut til å bli en lang sesong for gressklipperen i "trønderland", med første plenklipp en måned tidligere enn vanlig. I april ble vår nyinnkjøpte plenklipper innviet. Det er litt av en vidundermaskin, som kommer til over alt.

Den betalte Eiendomsdrift 100 000 for. -Det skal svårrå sæ, sei dæm.

Bjørn

I balanse for velværet

Kropp og sjel er en helhet. Yin og Yang skal være i balanse for at et menneske skal være maksimalt i slag. Sykdommer og kroniske lidelser som f.eks. magesår og ryggproblemer har gjerne sin opprinnelse i en ubalansert psyke. Men det kan rettes på. Kinesiologi og aromaterapi høres kanskje ut

som det rene kvakksalveri, men det er vitenskapelig bevist at de fungerer. Margit Lange på finansavdelingen i Siemens Oslo har hjulpet mange av med sine plager på denne måten. Hun praktiserer nemlig disse behandlingsformene, som nok kan virke merkelige på en uinnviet sjel.

Kinesiologi

Kinesiologi er en eldgammel behandlingsform som kommer

fra østen. Den baserer seg mye på kroppens energibaner og energibalanse.

-Høyre og venstre hjernehalvdel må først "kobles" riktig sammen før en eventuell kartlegging av problemene kan foretas, sier Margit. I kinesiologien bruker jeg en muskeltest, som går på ja/nei spørsmål som jeg stiller, og klientens muskel avgir svaret på. På denne måten kan jeg finne problemene til de fysiske plagene, som f. eks. stressproblemer, i klientens fortid.

-Men kan du ikke bli lurt av en klient som gir deg de svarene vedkommende selv vil gi?

-Jeg merker med en gang om en klient er blokkert av sin egen vilje. Jeg vil kommunisere med underbevisstheten og ikke klientens egen bevisste vilje. Den etterfølgende terapien er mer basert på klientens evne og vilje til å bli frisk, sier Margit.

Aromaterapi

I aromaterapien bruker Margit eteriske og essensiele oljer (rosenolje, lavendelolje, etc.) og masserer punkter på kroppen som har sammenheng med det stedet hvor en evt. lidelse sitter.

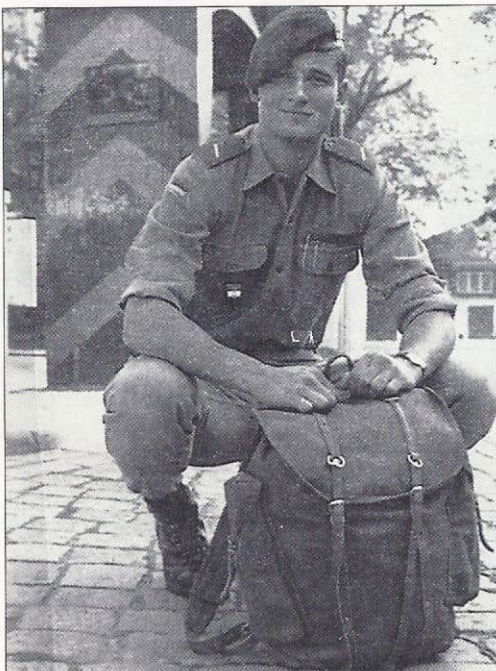
De gamle egyptere brukte også aromaterapi i behandlingen av sine plager.

I tillegg til dette praktiserer Margit også Shiatsu-massasje, som er en fingertrykksbehandling.

-Punktene som masseres er de samme som brukes i akupunktur-behandlingen, sier Margit. Mange leger er skeptiske til nytteverdien av disse behandlingsformene, men det er godt dokumentert at de virker, og Margit Lange kan fortelle at det skal en grundig utdanning til for å få praktisere kunnskapene.

Espen Nordhagen

Mit zwei Flaschen Wein nach Oslo

Oslo: 17 Stunden auf Achse

Gefreiter Walter Laurensen (19; Foto links) dient im 5. Nachschubtaillon in Neumünster. Wenn er auf Heimaturlaub geht, hat er meist ein, zwei Flaschen Wein im Gepäck - für Heiderose (48), seine Mutter. Sie lebt in Oslo, ist Sekretärin bei Siemens. Walter ist in Oslo geboren, hat aber einen deutschen Paß. Deshalb muß er hier zum Bund. 17 Stunden dauert Walters Familienheimfahrt: mit Zug und Fahren über Dänemark und Schweden nach Norwegen. Die Tour kostet jedesmal 350 Mark.

Godt for reisekassa

-Siemenslagets volleyballavdeling har i år tatt på seg vårrengjøring av firmabilene i S/T. De har vasket dem inn- og utvendig, samt motorvask og polering. Bilene ble nesten som nye igjen.

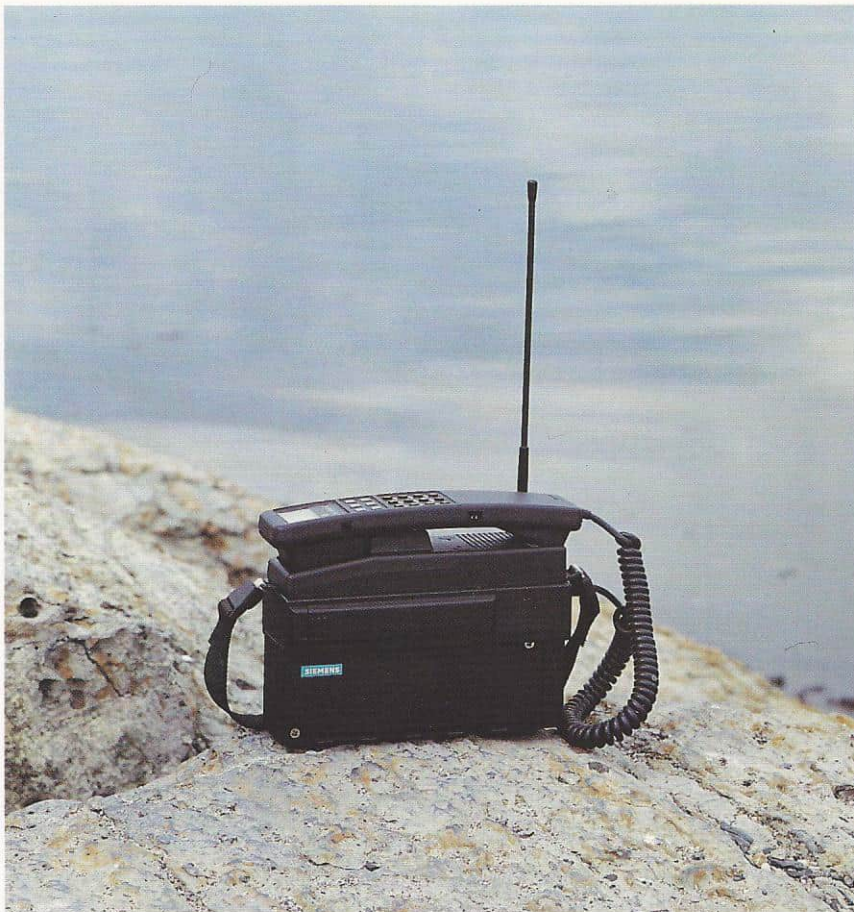
Med en så kraftig innsats ble det en god slump i reisekassa for volleyballavdelingen.

"Så det er mytti det blir pæng tå".

Bjørn

Du skal kjøpe mobiltelefon, men: Hva skal du velge?

Det er mange som går med planer om å kjøpe mobiltelefon, og en slik telefon er utvilsomt tingen for mennesker som er på farten mesteparten av dagen. Man øker sin egen tilgjengelighet og får nye muligheter til å gjøre en jobb mens man sitter i bilen - eller et annet sted.

Men det er forskjell på mobiltelefoner, og Siemens Intern tok med seg tre av våre modeller ut på veien for å teste dem. Det var ikke wattstyrke, signalforvrengning o.l. som var det mest interessante, men derimot hvordan en vanlig bilfører opplever brukervennligheten av de forskjellige mobiltelefon-modeller.

Tekst og foto: Espen Nordhagen

I vår testbil hadde vi en Siemens NMT-900 "Pocket", en Siemens 450 (den nyeste bærbar modellen) og en stasjonær Siemens NMT-900 mobiltelefon. Pocket'en var montert i en brakett ved siden av rattet, den nye bærbar NMT-450-modellen stod mellom forsetene, mens håndsettet på den fastmonterte 900-modellen også var montert ved siden av rattet. Og så bar det ut i trafikken.

Sentrum og utkant

Vi tok først en kjøretur ned i Oslo sentrum. Dette er et område hvor det normalt sett skal være en del støy, og det stemte. Dette er ikke mobiltelefonenes skyld, men selve kvaliteten på nettet. Fremkommeligheten på alle mobiltelefonene var brukbar - så lenge vi holdt oss i problemfrie områder. Vi oppsøkte i den anledning noen steder vi visste var problemområder, og der fikk vi som ventet vanskeligheter med å slå igjennom. Verst gikk det med "Pocket" - med den måtte vi helt ut av problemområdet for å ringe.

Dette tyder på at 900-nettet også har sine svakheter, selv om telefonen er av høyeste Siemens-kvalitet

Siemens Pocket

Siemens Pocket er nok hendig og solid nok, men den bør brukes minst mulig som bil-telefon. De små gummitastene på tastaturet gjør den vanskelig å betjene når den står i braketten. Den kan heller ikke lett legges på skulderen under samtalen, slik at man har begge hender fri til giring etc. Riktignok kan "Pocket" programmeres med 99 nummer som hentes frem ved hjelp av et par tastetrykk, men det blir likevel for omstendelig å ta telefonen ut av braketten og slå inn nummeret. Sitter man f. eks. i kø og snakker i en "Pocket", og

man plutselig må gire opp eller ned, så må telefonen legges på setet ved siden av.

Siemens Pocket anbefales for folk som fyker mye ut og inn av bilen, og har behov for å ha med seg telefonen hele tiden - f.eks i en stresskoffert. Siemens kommer med en ny, forbedret og forminsket utgave av denne mobiltelefon-typen om ikke alt for lenge.

Format og design

Vår nyeste mobiltelefon, Siemens 450, hadde litt problemer med støyen i Oslo sentrum, men vi falt fullstendig for format og design. Plassert mellom setene kan denne fungere bra som biltelefon hvis røret (med tastatur) monteres i brakett på dashbordet - som den stasjonære. Knappe betjenes lett, de er godt synlige, og "røret" kan legges på skulderen under kjøring. Den leveres med standard "hands-free" - en finesse som gjør at en kan snakke i telefonen uten å måtte sitte med røret i hånden. Den lille sentralenheten gled lett ned mellom førersetet og håndbrekket. Dette kan selvfølgelig variere fra bilmodell til bilmodell, men det skulle være en enkel sak å finne en praktisk plassering uansett hva man kjører omkring i.

Den nye lederen for avd.kommunikasjonsprodukter, Hans J. Schwartz viser her frem to av sine modeller, som Siemens Intern har hatt til testing. Schwartz overtar etter Stein Bjørntvedt, som er tilsatt som divisjonssjef i det som foreløpig er kalt Divisjon Data og Komponenter.

Om 450-modellen er praktisk i bilen, så er den enda kjekkere å ta med seg ut av bilen. Lett og hendig, og har man en romslig stresskoffert så går den inn der også. Ankepunktene er ikke mange, men bør man ikke lage en slik modell for 900-nettet også? Fremkommeligheten på 450-nettet er ikke alltid av beste sort.

Den fastmonterte mobiltelefonen som også opererer på 900-nettet er det lite å si på. God fremkommelighet og design kjennetegner denne telefonen, som vel er noe av det beste man kan anskaffe seg som ren bil-telefon - ikke minst på grunn av alt ekstraustyret, som f.eks datamodem og "handsfree".

Hva bør man velge

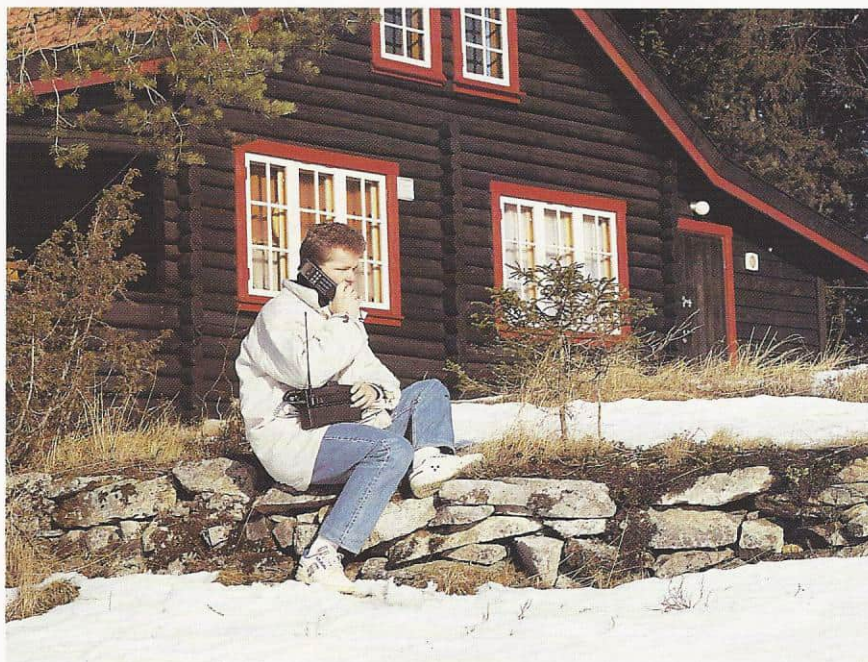
900 nettet er det nyeste av NMT-nettene, (NMT = Nordisk MobilTelefon) og har nesten ubegrenset kapasitet, mens 450-nettet er "sprengt" til sine tider. 900-nettet har flere "døde" områder enn 450-nettet. Bl.a. så er det ikke tilrådelig å kjøpe en 900-telefon hvis man opererer i Nord-Norge. Begge nettene dekker Norden, men 900-nettet er ikke ferdig utbygd ennå. Hva skal man så velge? God fremkomme-

lighet på 900-nettet, eller størst mulig dekningsområde med 450-nettet?

Det må selvfølgelig vurderes utifra hvilke behov en har, men for østlandsområdets del er det en fordel å velge en telefon som går på 900-nettet. Dette på grunn av fremkommeligheten, men man skal ikke for mange turer ut av kjerneområdet før en bør vurdere å handle inn en 450-telefon istedet. Og da er vår nye bær-

bare modell tingen, spør du oss! Konsepsjonsstoppen på 450-nettet er forøvrig opphevet med virkning fra og med 1 mai, så alle som har foretatt såkalte "tantetegninger" bør sørge for å forandre konsepsjonsadressen til hjemstedsadresse.

Stein Bjørntvedt på mobiltelefonavdelingen i Ensjøveien kan dessuten fortelle at det kommer flere produktnyheter i løpet av sommeren.

Vår nye mobiltelefonmodell NMT-450 er som man ser en hendig liten sak som man kan ta med seg overalt. Med en vekt i underkant av to kilo er det en smal sak å bære den med seg overalt hvor man har behov for det. Den er også ypperlig som bil-telefon.

Siemens for sikkerhets skyld

Sikkerhet skal virke avskrekkende.

En terrorist skal bare behøve å kaste et blikk på sikkerhetsanlegget og bli deprimert.

Norge har hittil vært skånet for de helt store terroraksjonene. Men med OL i '94 kan saken bli annerledes. Dette var en av de mange problemstillinger som ble nevnt under det lukkede seminaret "Siemens Sikkerhetspakke" i Oslo.

Seminaret ble innledet av direktør Svenkerud i Norfo A/S, og Siemens' hovedprodukter, "Slow Scan System" og CCTV, ble presentert av dr. Huetter fra Siemens i Tyskland.

Jørgen König Hansen, senioringeniør hos Siemens forsvarssystemer, forteller at Perimeter er stikkordet. Perimeter betyr egentlig omkrets, men i militær sammenheng betyr det ringmur eller ytterste forsvarsgrense. Det er den delen av forsvarsverkene som er synlig for de som er utenfor "ringen".

– En lyskaster kan være en del av et perimeter-system hvis den lyser opp et gjerde. Da gjør den anlegget mer avskrekkende og muliggjør bruk av video. Ellers er det gjerder, piggråd, videokameraer og detektorer som utgør dagens perimeter-systemer, sier König Hansen.

Sikkerhet kan være så mangt. Dette NRK-teamet fikk av sikkerhetshensyn ikke filme gjennomlysingsmaskinen på Fornebu. Derfor henvendte de seg til Siemens, som stilte opp med Heimann-maskin og operatør.

Luc DenDooven presenterte Siemens' produktspekter for beslutningstakere innen sivil og militær sektor. Internasjonalt står Siemens i startfasen, men ønsker å gå inn i markedet på grunn av den økte fokusering på elektronisk sikring.

Siemens leverer en totalpakke som kan inneholde intelligente gjerder, videokameraer av forskjellige slag, alle typer detektorer, alarmkontroller, monitører og databaserte meldesystemer.

Nytt satsingsområde for Siemens...

Katodisk beskyttelse for kaier og boligblokker

Odd Bjørkli og John Sigurd Ekle ved Inst.avd. i Trondheim er i gang med et prøveprosjekt sammen med Frost Entreprenør med katodisk beskyttelse på armeringsstål.

Rustproblemer i armeringsstålet i betong kan skyldes forskjellige forhold, så som uheldige tilsetningsstoffer i mørtelen eller skadelige ytre påvirkninger, som nærkontakt med saltvann. For å forhindre rustskader på armeringsjernet monteres nå et anodenett laget av titan, inn i betongen. Dette tilkobles 2-3 volt likestrøm som danner en strømkrets mellom anodenettet og armeringsjernet.

1000 montørtimer

Kaia ved Norske Skog på Fiborgtangen i Nord-Trøndelag skal rehabiliteres og her skal denne metoden benyttes på et ca 1700 kvm stort felt. Anslagsvis

montørtid på jobben vil være ca. 1000 timer. Som en ser, ikke noe revolusjonerende løsning for å råde bot på montørledigheten, men dog et nytt satsingsområde som vi er alene om og som det muligens kan bli mer krav om etterhvert. Siemens er også igang med montering av tilsvarende beskyttelse i skille mellom altanene ved boligblokker på Katten Oust, syd for Trondheim.

Denne form for rustbeskyttelse har lenge vært i bruk ved bygging av offshore-anlegg, men til rehabilitering er det nytt her i landet. Sverige og Danmark derimot er godt kjent med slike montasjer. Anodenettet som brukes er laget i USA.

Inger

Rekordanbud :

Det nye Regionsykehuset i Tromsø

Stor glede i Tromsø tirsdag 20. mars 1990!

Etter uker med hardt anbudsarbeid og et par dager i stor spenning etter anbudsinnlevering kom meldingen om at vi var la-veste anbyder.

Anbudet omfattet en av de virkelig tunge delene av det nye regionssykehuset i Tromsø og er et av de største enkeltstående elektroanbud som noen gang har vært avgitt innen vår bransje i Tromsø.

Anbudssummen er på 16.5 millioner kr. inkl. mva. og med tiltransporterte underleveranser vil anbudet totalt utgjøre 36 millioner kr. inkl. mva.

Kort byggetid

Sykehusutbyggingen er delt opp i 6 byggetrinn og Siemens Tromsø har til nå sikret seg store oppdrag i 3 av disse i skarp konkurranse.

Byggetiden er kort i forhold til oppdragets omfang og etter sommerferien regner vi med en betydelig opptrapping i bemanningen, sier sjefen for montasjeavdelingen i Siemens Tromsø, Bjarne Jæger.

Godt verktøy er halve jobben – også på tysk

"Herzlich willkommen" til kurs, sier Erika Skofteby til alle i Siemens Oslo.

Tekst og foto: Espen Nordhagen

-Tysk er et praktfullt språk. Det er ikke så vanskelig som mange tror, men det har mange muligheter og nyanser som også gjør det til et meget uttrykksfullt språk. Det holder egentlig ikke med den innstillingen som mange har, nemlig at; "bare jeg kan gjøre meg sånn nøyndelunde forstått, så går det bra." Behovet for tyskopplæring her i firmaet er i høyeste grad tilstede. Ikke bare for de som har daglig kontakt med tyskere, men også for de som sporadisk må (bør) snakke tysk - enten det er over telefonen eller direkte til tyskere. Begynner man en samtale med en tysker på engelsk, kommer man skjevt ut, hevder Erika Skofteby - tysklærerinne på vårt "Training Center" på Linderud.

To i en

Våre kursaktiviteter er basert på organisering og gjennomføring i våre tre Training Center. (I Bergen, Oslo og Trondheim.) For de enkelte kurs eller kursgrupper tar kursansvarlig hånd om det faglige

innhold, mens instruktøren står for undervisningen. Kursansvarlige og instruktører leier Training Centeret normalt fra de miljøer hvor fagkunnskapen sitter, men i Oslo har vi et unntak fra dette når det gjelder tyskkurs: Her har vi kursansvarlig og instruktør i en og samme person, nemlig Erika.

Erika har lært bort tysk språk til Siemens-ansatte siden 1981. Hun har i tillegg undervist i tysk på AOF/Friundervisningen og på Lørenskog ungdomsskole. Men selv om de som tar tyskundervisning her på Siemens er eldre og bedre motiverte enn f.eks. ungdomsskoleelever, så er vi langt i fra lett materie å bearbeide.

Grammatikk - en verktøykasse

-Det er et ordspråk som sier at det ikke er lett å lære en gammel hund å bjeffe. Jo eldre man er, jo vanskeligere er det å tilegne seg ny kunnskap. I tillegg kommer en inngrodd motvilje mot alt som har med tysk grammatikk å gjøre - som i de fleste tilfelle stammer fra folkeskolen. Man tenker seg gjerne tysk grammatikk som noe kompliserte greier som man må være tysker for å forstå seg på. Erika strir hardt for

å plukke av sine elever slike motforestillinger.

-Jeg pleier å tenke meg grammatikken som en "verktøykasse" av kunnskaper. Jo mer innholdsrik denne verktøykassen er, jo vanskeligere jobber kan man utføre. Godt verktøy er halve jobben, smiler Erika.

Telefontysk

Siemens er jo et tysk firma, og kontakten med Tyskland er selvfølgelig viktig. Ikke alle kommer i kontakt med tysktalende personer, men de som gjør det, bør selvfølgelig kunne uttrykke seg på språket. Slikt inngir tillit og respekt. Poenget med Erikas tyskundervisning, er å lære bort kommunikasjon, og da gjerne med vekt på "telefontysk".

-Mesteparten av våre samtaler med tyskere går jo over telefonlinjen, og det er en litt spesiell situasjon å sitte i telefonen og prate et fremmedspråk. Derfor øver vi spesifikt på akkurat dette, sier Erika Skofteby, og ønsker alle med behov "Herzlich willkommen" til kurs.

Hurra! Vi har laget en

Av utviklingssjef Tore Trondvold

En av nyhetene Siemens presenterte på ELIADEN 13.-16.juni, var 2NC7-serien.

Den nye serien skal avløse 2NC4/-2NC6-serien som har vært EFAB's hovedprodukt de siste seks år.

To og et halvt års utvikling på høygir

Etter et forprosjekt vinteren 87/88 ble det før ELIADEN 1988 besluttet å utvikle en ny serie gjennomstrømningsovner. Ønsket lanseringstidspunkt var neste ELIADEN, to år senere.

For å klare dette har store ressurser vært konsentrert om oppgaven som har kostet totalt ca 15 mill. kr..

Produkt- og prosessutvikling for ovnene har foregått i Trondheim, mens utviklingen av reguleringsutstyret for det meste har foregått i Oslo.

Prosjektansvarlig har vært tidligere fabrikkssjef Olav Heggland.

Prosjektledelsen har vært delt mellom Tore Trondvold, EFAB, med ansvar for produkt- og prosessutvikling for ovnene, og Jan Erik Hammerstad, TELE, med ansvar for styringene.

Ansvarlige hovedkonstruktører har vært:

Produkt: Per Laksfors, EFAB

Prosess: Bjarne Åmot, EFAB

Styringer HW : Jan Ole Wangen, TELE

Styringer SW : Bjørn Haukaas, PD

For knapt et år siden var utviklingen kommet så langt at det ble besluttet å foreta de nødvendige investeringer for å få satt 2NC7-serien i produksjon.

Design med sans for detaljer

Helt fra starten av har design hatt en dominerende plass i prosjektet. Også denne gangen har vi brukt Erling Onsager som designer.

I alt fire alternative designutkast ble ført frem til prototyp-stadiet før det endelige valget ble truffet.

Vi har beholdt det beste fra 2NC4/-2NC6-serien, som veggfeste og veggbok, bakplate og elementkonstruksjon.

Den mest iøynefallende forskjell fra 2NC4/2NC6-serien er at betjeningsorganene er flyttet fra fronten til siden av ovnen.

Dette gir en diskret og ren front som går naturlig over i sidekanter i samme materiale, lakkert stålplate. Denne "diskresjon" gjør at 2NC7 passer godt inn i de fleste miljøer.

En annen viktig forskjell er at endestykkene i polycarbonat, som tidligere dekket

Et stort team står bak utviklingen av en ny ovn – og her har vi alle sammen.

hele ovnens sidekanter, nå bare er en naturlig avslutning av grillen.

Denne designdetaljen fører grillspilene optisk ut i null, samtidig som renhold av ovnene blir vesentlig forenklet i forhold til tidligere.

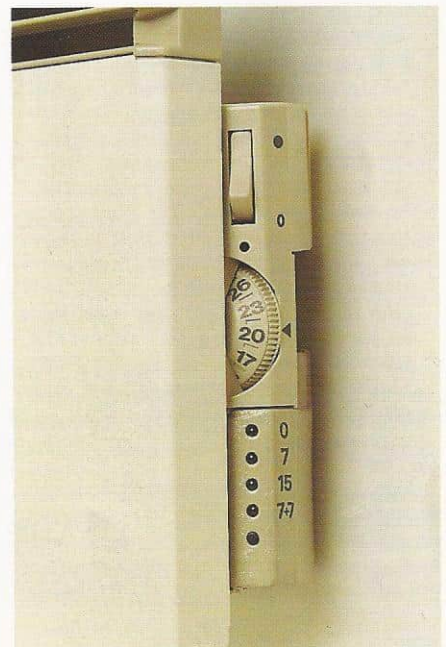
Øket sikkerhet med nye forskrifter

2NC7-serien er utviklet og godkjent etter de nye internasjonale forskriftene som nylig ble harmonisert av CENELEC.

Resten av Europa har nå fulgt Norge til 230V merkespenning, og Norge og resten av Europa har fulgt Sverige og Tyskland og innført overtemperaturutløser som standard for alle ovner.

At overflatetemperaturene samtidig ble senket, hadde ingen betydning for oss, da vi også for 2NC4/2NC6-serien lå lavere enn hva de nye forskriftene forlanger.

Det er spesielt de mange produsenter av frittstående ovner som hittil har benyttet uforsvarlig høye overflatetemperaturer, som nå må ta rev i seilene.

ny Siemens-ovn!

Betjeningsvennlig spareplugg med gangreserve

Som tilleggsutstyr til 2NC7-serien har vi utviklet en "spareplugg" som setter brukeren i stand til å programstyre ovnen.

Enheten, som inneholder en mikroprosessor, kan plugges inn i ovnen nedenfor de normale betjeningsorganene bryter og termostatratt.

Med sparepluggen isatt utgjør ovnens sidekant et komplett betjeningspanel.

I Standardovnen sitter en lysdiode som lyser når ovnen trekker effekt.

I sparepluggen sitter fire lysdioder som etter tur lyser eller flimrer avhengig av programvalg og programstatus.

Nederst sitter programmeringsknappen lett tilgjengelig.

Brukerkommunikasjon og betjeningsvennlighet er med dette konseptet vesentlig bedre enn for MEMOTERM, som var det tilsvarende tilleggsutstyr til 2NC4/-2NC6-serien.

En annen forbedring er at sparepluggen har ti timer gangreserve.

Selv om vi har en stabil og pålitelig strømforsyning her i landet, hender det at strømmen blir borte mer enn to sek, som var den tid MEMOTERM kunne beholde sin informasjon.

Av pålitelighets- og miljøhensyn har vi valgt å benytte en supercap (kondensator) i stedet for et batteri, for å ivareta denne funksjonen.

Ovnens emballasje er slik utformet at sparepluggen enkelt kan tas ut eller settes inn uten å åpne esken.

Full produksjon av 2NC7 etter sommerferien

I skrivende stund er de første 0-serier for lengst ute på transportprøver og internt prøvemarked.

Ordinære leveringer starter i Norge i september, og på eksportmarkedene først neste år.

I sitt rette miljø

Reguleringsteknikk av ypperste merke

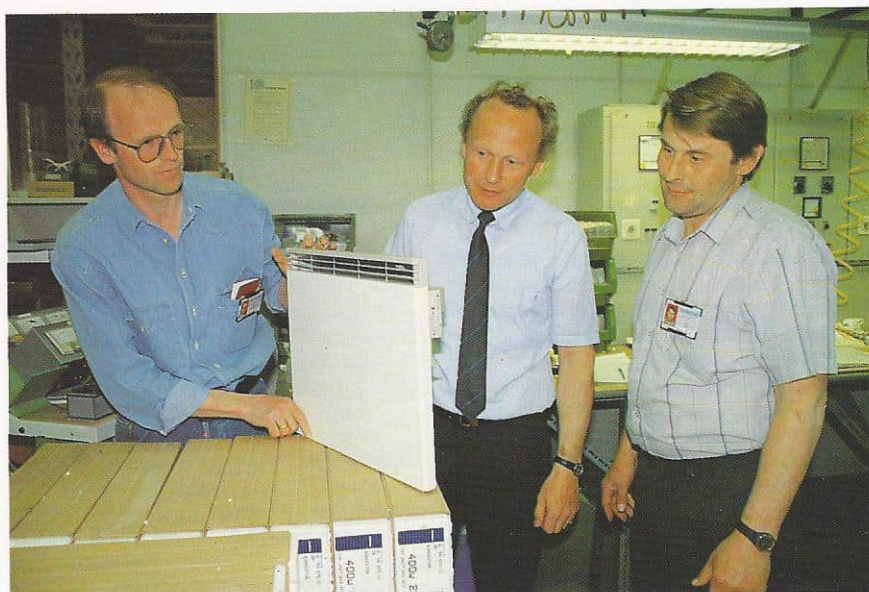
For 2NC7-serien er det utviklet et helt nytt reguleringskonsept.

Samtlige ovner er utstyrt med en finføleende elektronisk termostat som er forberedt for å ta imot vår nye generasjon av "intelligent" programstyringsautomatikk.

Ovner for fast montasje er i tillegg forberedt for å ta imot programstyringssignal over en styreleder fra en sentral styringsenhet (f.eks. et koblingsur).

Etter hvert som programstyring blir mer og mer vanlig, har også kravet til reguleringsnøyaktighet i senkningsperioden blitt skjerpet.

For å bedre nøyaktigheten har vi på 2NC7-serien innført elektronisk i stedet for termisk signalering.

◀ Reguleringsenheten er hendig og greit plassert på siden av ovnen.

Beundrende blick på det nye barnet – fra venstre: Produktkonstruktør Per Laksfors, prosjektleder Tore Tronvold og prosesskonstruktør Bjarne Amot.

Epileptikere oppfordres til å stå på: **Ingen grunn til å gi opp**

Linderud: En av våre kolleger på et kontor faller plutselig om. Han fråder rundt munnen, og kroppen herjes av voldsomme krampes. Hva gjør du?

Sluppen: På et annet kontor sitter en annen kollega. Under samtalen mister vedkommende kontakten med deg og blir sittende en stakket stund og se tomt ut i luften. Etterpå kan hun ikke huske tildragelsen. Hva tenker du?

Hvis vedkommende ikke hadde fortalt om at han/hun har epilepsi - ville du ha tenkt deg den muligheten? Enkelte er faktisk puttet i fyllearresten på grunn av epilepsianfall.

Tekst og foto: Espen Nordhagen

Ingen sykdom

Eksempelene vi brukte var selvfølgelig fiktive, men lignende episoder er ikke vanskelig å tenke seg på arbeidsplasser hvor det arbeider folk med epilepsi. Problemet for epileptikere er at folk gjerne har vrangforestillinger om denne tilstanden.

Epilepsi er for det første ingen sykdom. Det er symptomer på en skade eller sykdom, som arter seg som ukontrollerte elektriske utladninger i enkelte sentra i hjernen. Anfallets deles gjerne inn i to hovedtyper - partielle og generaliserte anfall, hvor sistnevnte er den mest iøynefallende. Denne ble tidligere kalt Grand Mal, og det kan se skremmende ut når en person får et slikt et.

Norsk Epilepsiforbund har utarbeidet ti tommelfingerregler for hvordan en tilskuer skal forholde seg til en person som har fått et anfall:

1) Vær rolig. Anfallet gir ikke smerte, og går som regel over av seg selv i løpet av to-tre minutter.

2) Forsøk å legge pasienten forsiktig ned, og søk å løsne på stramtsittende tøy.

3) Beskytt hodet mot støt. Krampene kan gjøre at pasienten slår hodet i et eller annet.

4) Stikk ikke noe inn mellom tennene. Det hjelper ikke, og kan gi tannskader.

5) Prøv ikke å stanse krampene, eller "gjenopplive" pasienten, som har best av å være i fred til anfallet er over.

6) Gi ikke noe å drikke under anfallet. Pasienten kan ikke svelge.

7) Når krampene er stanset, legges pasienten over på siden med hodet så lavt som mulig så luftveiene holdes åpne. (Ståbilt sideleie.)

Epileptikere bør bære dette merket, sier Brith Skjefstad. De vil da lettere kunne få hjelp under anfall.

8) Legehjelp er bare nødvendig i tilfelle skader eller langvarige og gjentatte anfall.

9) Bli hos pasienten til bevisstheten er vendt tilbake og han/hun kan klare seg selv.

10) Beskytt pasienten mot nysgjerrige tilskuere.

Vil ut i arbeidslivet

Mange epileptikere er redde for å stå frem med sine plager, men en av de som har stått på barrikadene i mange år for epileptikersaken finner vi på telexsentralen på Linderud. Brith S. Skjefstad har hatt epilepsi siden puberteten. Symptomene ble fremprovosert av et slag mot hodet, og

Sommer er også allergi-plager

Av bedriftslege Bjørg Aadahl, S/T

Pollensesongen er over oss, og ca 1/2 million nordmenn har sine årlige pollen-allergi-plager. Den vanligste form er høysnue, som gir tett og rennende nese, nyseanfallet, rennende og kløende øyne med hevelse. Symptomene skyldes overfølsomhet mot pollen fra vindbestøvende trær og planter. De fleste reagerer på pollen fra bjerk (sesong april-juni), mens andre er allergisk mot pollen fra or, hassel, gress eller burot.

Høysnue er ingen farlig sykdom, men kan være svært plagsom. Noen av allergikerne vil kunne få astmasymptomer, fordi slimhinnene i luftveiene også blir påvirket. De får piping i brystet og vansker med å puste ut, spesielt merkes dette ved fysiske anstrengelser.

Forebyggende best

Den viktigste behandling mot allergi er forebyggende, ved at man forsøker å unngå det man reagerer på. Pollen i luften er det vanskelig å komme unna. Enkelte ting kan imidlertid gjøres! Man kan ta ferie og reise bort i den verste tiden. Pollenblomstringen kommer jo senere på fjellet. Ytterst i skjærgården og på sjøen er det også lite pollen. (Kanariøyene er pollenfri!) På dager med mye pollen bør vinduene holdes lukket. Lufting bør gjøres om kvelden – da er pollenutslippet minst. I bilen kan pollenfilter monteres i luftinntaket.

Pasienter med høysnue bør ikke klippe gress. Man fraråder at allergikere har dyr hjemme.

Det finnes en rekke allergiforebyggende medisiner i form av antiallergi-tabletter, ulike nesesprayer og øyedråper. Man bør begynne med medisinen en tid før allergien bruker å opptre. Mot astma finnes flere typer medisin, bl.a. spray som kan tas før fysisk anstrengelse.

Ved behov for behandling bør lege kontaktes. Bruk ikke andres medisin.

Bruk solkrem i ferien

Alle ønsker vi en varm og solfylt sommer. Husk bare at overdreven soling og solforbrenning øker sjansen for utvikling av hudkreft.

Sol med måte – smør deg godt med solkrem og øk gradvis tiden i solen, avhengig av hva huden tåler

hun regner med å ha epilepsi resten av levetiden.

–Jeg er passe ergerlig på myndighetene, fordi de tydeligvis ikke er interessert i å få oss ut i arbeid igjen, sier hun.

–Det er visst bedre at vi sitter hjemme og tvinner tommeltotter istedetfor å gjøre en innsats. Epileptikere har selvfølgelig sine begrensninger, men det gjør sykdomsbildet enda verre når en blir passivisert. Vi kan gjøre en like god jobb som andre. Enkelte typer jobber er selvfølgelig utelukket for epileptikere, men myndighetene bør kunne gjøre mer enn nå for å få flere ut i arbeidslivet, sier Brith. Hun karakterise-

rer seg selv som en utadvendt og stasjonær person, som har fått gjennomslag for mye takket være disse karakteregenskapene, men vet samtidig at mange epileptikere og pårørende til disse lett glemmer seg bort. Derfor går hun nå ut og oppfordrer til å "tone flagg". Det vil si - å våge å stå frem.

Kontaktgruppe

–De som har behov for hjelp kan ta kontakt med meg. Jeg er interessert i å få i gang en kontaktgruppe både for epileptikere og deres pårørende. Det er utrolig hvor mye mer man kan gjøre sammen, enn når man er helt alene med plager og/eller ansvar.

Sammen er man sterkest, sier Brith Skjefstad.

Norsk Epilepsiforbund har ca. 4000 medlemmer, fordelt på fylkesvis lokallag over nesten hele landet. De er selvfølgelig interessert i å organisere så mange som mulig, som enten selv er epileptikere eller har epileptikere i familie/vennekrets. Hjelp er alltid uvurderlig i en slik situasjon, så vær ikke redd for å kontakte Brith på telexsentralen. Telefonnummeret er 9104.

Persiennene enda en gang

Vernetjenesten

Tekst: Iris-Ev. Johansen

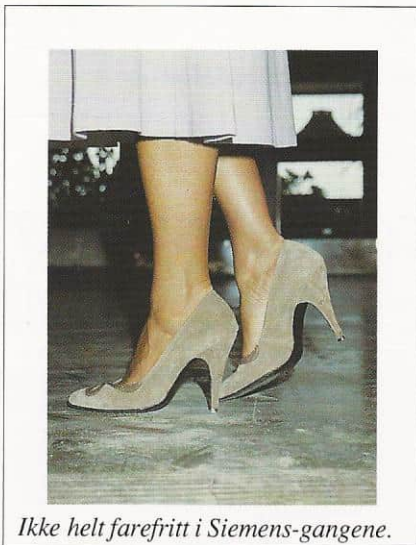
Vi er alle glade i sommeren med masse sol og lyse dager.

Dessverre kan det imidlertid bli noe varmt på Siemens på Linderud og særskilt på enkelte dager.

I varme perioder kjører vi kjøleanlegget hele døgnet, for i det hele tatt å kunne holde temperaturen på et noenlunde brukbart nivå. Vårt kjøleanlegg trenger nemlig noe tid for å kjøle luften og det er ikke enkelt når det oppstår store temperatursvingninger. Imidlertid kan vi gjøre en god del selv ved å bruke persiennene riktig. De hjelper oss til å skjerme oss mot uønsket solvarme, og vi kan da spare ca. 800 W pr. vindu. Husk også på at riktig bruk av persiennene ikke bare beskytter oss mot varmen, men våre bygg får et penere utseende og dette kan skape trivsel og virker ordentlig.

Glatte gulv

Som nevnt i Siemens Intern nr. 3/90 har saken vært vurdert meget grundig. Vi er kommet frem til at endringer i renholds- og vedlikeholdsrutinene ikke vil bedre forholdene vesentlig. Videre må vi ved vurderingen ta hensyn til at gangene brukes til transport. De må derfor tåle trykk fra kjøring med El.bil og tunge traller.

Ikke helt farefritt i Siemens-gangene.

Vi er kommet frem til at vi setter opp varselstilt slik at alle kan være oppmerksomme på forholdene.

Brannsikring av bygninger på Linderud

I K-bygget vil det i hver etasje bli montert brannslukningsapparater. Vårt brannvern og verneombudene vil få instruksjon om bruk av apparatene, og vi har tatt sikte på at øvelsen holdes 26. juni etter arbeidstiden.

Røykerom

Forholdene har ikke vært særlig godt tilrettelagt for de som røyker. Årsaken er at det her skal skje store endringer etter at "S"-bygget er ferdig. Vi vil nå imidlertid få et røykerom i resepsjonen i V-bygget (det rom som tidligere ble disponert av vår verneleder).

"S"-bygget

Alle har registrert at ombygningsarbeidene er kommet i gang. Berntsen & Boe er valgt som entreprenør og vil til ca 1. september '90 være hovedbedriften som har ansvaret for samordning av de enkelte virksomhetes verne- og miljøarbeid på byggeplassen.

Siemens-ansatte har kun adgang til byggeplassen etter nærmere avtale. Hovedverneombud og verneleder får kopi av protokoll fra vernerundene.

Der hvor arbeidsplassene er frigjort har asbestplatene allerede blitt fjernet. Det nevnes at Arbeidstilsynet i den anledning har vært på inspeksjon og de hadde ingen bemerkninger. Platene er således blitt fjernet på betryggende måte.

AKAN-utvalg

Dette utvalg mangler et medlem. Interesserte på Linderud kan rette henvendelse til IJo (tlf. 3699) for nærmere opplysninger.

Solceller i storproduksjon

Gjennom datterselskapet Siemens Solar GmbH er Siemens-konsernet nå i ferd med å styrke sitt engasjement på solceller betydelig. Denne satsingen kan bety et langt skritt videre mot kommersiell utnyttelse av solenergien.

Opptrappingen av solcelleproduksjonen startet for tre-fire år siden da Siemens innledet et samarbeid med California-bedriften Arco Solar Inc. om bygging av Europas første produksjonsanlegg for store solcelle-paneler basert på amorft silisium og tynnfilmteknikk, forteller adm. direktør Tor Jemtland i Siemens. Produksjonen, som er tuftet på Arco Solars teknologi, startet i fjor og skal komme opp i ca. 15.000 kvadratmeter solceller pr. år. Dette tilsvarer en effekt på 1 MW.

Amerikansk partner

I januar i år kjøpte Siemens opp sin anerkjente amerikanske partner. Arco Solar Inc. har hovedsete i Camarillo, California, og har 400 ansatte og en omsetning på 30 mill. USD.

Produksjonsstarten av amorfe silisiumceller i fjor ble betegnet som et pilot-prosjekt, et første skritt på veien mot en enda større satsing. I samarbeid med det tyske kraftselskapet Bayernwerk AG planlegger nå Siemens byggingen av en fabrikk

basert på den samme prosessen i Wackersdorf, der de omstridte planene om oppføringen av et deponeringsanlegg for atomavfall nylig ble skrinlagt. Med en investering i størrelsesorden 100 mill. DM, planlegges det for en produksjon på rundt 20 MW pr. år.

Buede paneler

Store glasspaneler belagt med 0,3 um amorft silisium åpner nye markedsmuligheter for solceller. Produksjonskostnadene blir lavere og bruksområdene flere enn for celler basert på krystallinsk silisium. Med muligheten for å produsere buede paneler nevner Siemens glassfasader i bygg og soltak til biler (strøm til vifte på varme sommerdager) som eksempler på nye markeder.

For egen regning legger vi til at med en produksjonskapasitet i multi-MW størrelsen mener man i "solcelle-kretser" at solenergi bør kunne leveres til en pris godt under 2 USD/W, en grenseverdi som antas å åpne for et betydelig kommersielt gjennombrudd. Kommer prisen ned mot og under 1 USD/W, og virkningsgraden for modulene opp i 15%, regner i hvert fall amerikanerne å kunne sende solcelle-el også inn på nettet. Siemens bekrefter at det tekniske utviklingspotensialet er stort.

Siemens leverer til Narvik Post og Politihus!

Av Ivar Karlsen, S/Harstad

I Narvik er Post og Politihuset kommet under tak. Bygget ruver i omgivelsene med sine 8000 kvm. Bildet viser de to hovedblokkene hvorav den ene skal disponeres av politiet og den andre av postvesenet. Bygget ventes å stå ferdig i november.

Siemens Harstad leverer all belysning som utgjør ca 1400 armaturer levert direkte til byggherren, Statens Bygg og Eiendomsdirektorat. Til byggets installatør, Br. Berg A/S, Narvik, har Siemens hatt leveranser av rør, bokser, stikk-kontakter, brytere, Thorsmannkanaler samt fordelinger – med andre ord en totalleveranse.

Vi håper og satser på flere slike leveranser i Nord-Norge.

● Sentralbygg etter skjema

Tekst og foto: Espen Nordhagen

Inne i vårt gamle lager på Linderud ser det mildest talt kaotisk ut for tiden. Betongbiler, lastebiler og gravemaskiner trafikerer området hele dagen. På bildet ser vi at man har lagt forskalingsfundamentet for de nye betongsøylene. Her skal det altså bli kontorer og kantine. Man kan vel ikke akkurat si at bygget begynner å ta sin endelige form, men til neste nummer av Siemens Intern skulle det begynne å ligne noe.

Byggeaktiviteten på Linderud er meget frisk for tiden. Det nye sentralbygget skal være ferdig til medio juni neste år, og det arbeides på spreng for å holde denne fristen. Byggeleder for Siemens på dette prosjektet er Lars Bjerkelund, og han kan opplyse at det skrider fremover etter planene.

For øyeblikket holder man på med å rive og hugge opp gammelt fundament. Vitsen med dette er at det skal bli trapper på disse stedene. Taket skal fjernes for å gi plass til enda en etasje, og i den anledningen støper man også betongsøyler for å forsterke gulvet i den nye etasjen. På bildet ser vi også at arbeiderne har revet hull i taket. Det planlagte glasstaket skal bygges over, slik at vinterhaven får det lyset den trenger.

Stor trafikk

For oss som arbeider i nærheten av all denne aktiviteten, virker det som om hele bygget er i ferd med å rives i filler - bit for bit. Lastebiler og betongbiler går i skytteltrafikk. Kraner og gravemaskiner løfter sine tunge lass, og det er i det hele tatt lite som minner om det fredelige industrianlegget som Siemens på Linderud var for kun kort tid tilbake. Men vi gleder oss til å se resultatet. Det er entreprenørfirmaet Bermtsen & Boe som har kontrakten på byggingen av vårt nye sentralbygg.

I fugleperspektiv ser vi i forgrunnen brakkebyen som anleggsarbeiderne bor i. Ser man nøye etter, legger man merke til de to hullene i lagertaket. Her skal glassoverbygningen til vinterhaven være.

Siemens er i tet-gruppen av internasjonal standardisering

En standard eller norm - begrepene benyttes om hverandre - er et dokument som beskriver egenskap, funksjon til et produkt, eller fremgangsmåte, rutine etc. i forbindelse med arbeidsoperasjoner.

Standarder og normer utarbeides vanligvis av flere interesserte parter i felleskap. Det kan være firmaer, interesseorganisasjoner etc.

Av Trygve Gundersen

I utgangspunktet står det enhver fritt å benytte disse standardene, de er frivillige. Myndighetene kan gjennom forskrifter hjemlet i lov, f.eks. "Lov om tilsyn med elektriske anlegg", "Arbeidsmiljøloven" osv., gjøre normer og standarder bindende, og de kan gjøre avtaler med andre lands myndigheter, og gjøre normer og standarder internasjonalt forpliktende.

Vi skiller mellom:

- Internasjonale
- Nasjonale
- Firmainterne standarder.

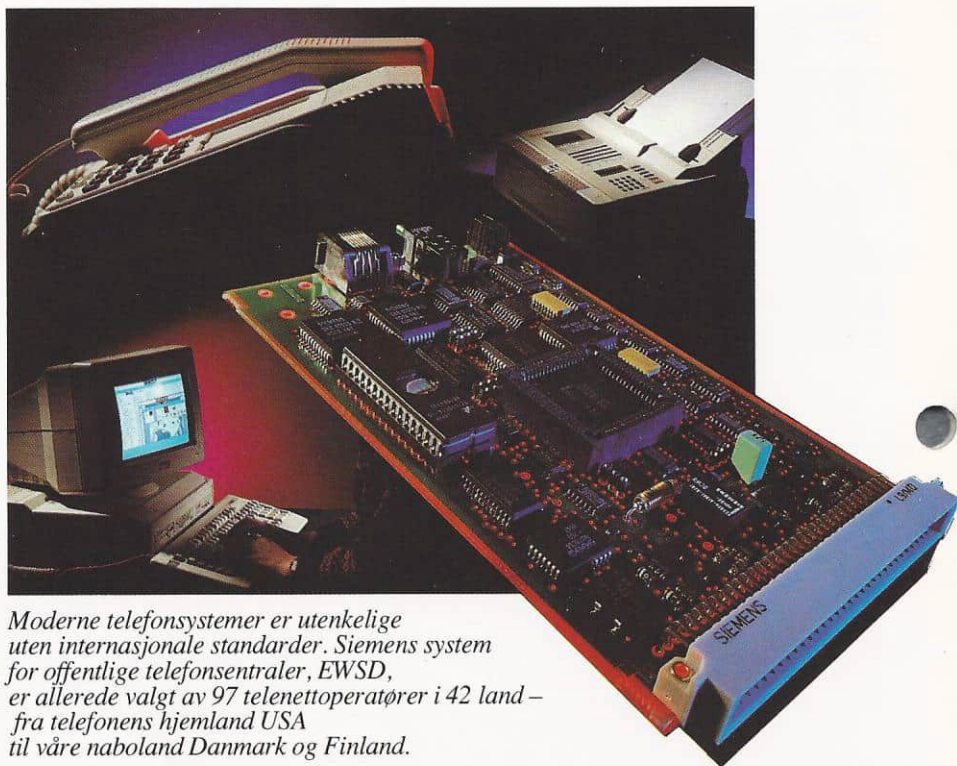
Det er viktig å være klar over forskjellen mellom en internasjonal standard og nasjonal standard som benyttes internasjonalt. En internasjonal standard er utarbeidet og godkjent av en internasjonal standardiseringsorganisasjon med en rekke medlemsland. En nasjonal standard er utarbeidet av interessegrupper i ett land. Nasjonale standarder blir ofte brukt internasjonalt fordi det ikke finnes en internasjonal standard.

Som produsent og leverandør i et internasjonalt marked er det viktig å arbeide for utvikling av internasjonale standarder. Proteksjonisme gjennom nasjonale standarder er et velkjent problem, som til syvende og sist rammer brukeren med bl.a. høye priser og andre problemer. Internasjonale standarder er nøkkelen til rasjonell produksjon, og spesielt for integrasjon av og kommunikasjon mellom informasjonsteknologiske systemer en fundamental forutsetning.

GATT-avtalen som en rekke land, også Norge, har undertegnet skal bl.a. motvirke tekniske handelshindringer. Den er forpliktende for medlemslandenes myndigheter og krever at myndighetene skal anvende internasjonale standarder i sine forskrifter, når slike finnes. Bare i helt spesielle tilfeller kan disse fravikes etter godkjenning fra GATT (Special National Conditions)

For et firma som arbeider på et internasjonalt marked er det to viktige grunner for å delta i internasjonalt standardiseringsarbeid:

- Følge med i internasjonal utvikling
- Påvirke standardiseringen i ønsket retning.

Moderne telefonsystemer er utenkelige uten internasjonale standarder. Siemens system for offentlige telefonsentraler, EWSD, er allerede valgt av 97 telenettoperatører i 42 land - fra telefonens hjemland USA til våre naboland Danmark og Finland.

Dette har Siemens forlenget innsett. I konsernet deltar derfor flere tusen personer i standardiseringsarbeidet. Det er ikke nok at bare tyskerne deltar. Tyskland har bare en stemme. I de senere år er det internasjonale samarbeid i Siemenskonsernet på området standardisering intensivert. Enkelte områder har vist vei, så som automatisering. Og et viktig verktøy er opprettet - NORIS - Normen-Informationen-System.

Alle vi som er engasjert i det internasjonale standardiseringsarbeid har tilgang til NORIS gjennom Siemens eget verdensomspennende TRANSDATA-nett. Her kan vi informere oss om standardiseringsorganisasjoner, Siemens-medarbeidere i disse, arbeidsdokumenter for standarder etc. Vi kan også få skrevet standardene ut på vår lokale printer. Foreløpig er ca. 185 organisasjoner med ca. 5000 komiteer og utvalg lagt inn i NORIS, og mer enn 3000 Siemens-medarbeidere "world wide" er registrert. Alle relevante tyske normer, standarder etc. er lagt inn. Europa-normene legges inn i disse dager. Østerrikske, franske, engelske og USA-normer skal inn etter hvert.

Hva betyr Siemenskonsernets engasjement i internasjonalt standardiseringsarbeid for Siemens AIS?

Gjennom vekselvirkningen mellom Siemens' eget utviklingsarbeid og internasjonalt standardiseringsarbeid sikrer Siemens AG seg en plass i den tekniske tetgruppen, og vi får tilgang til produkter

og systemer som tilfredsstiller internasjonale krav - krav som Siemens selv og internasjonale brukergrupper har vært med på å utforme!

Utvikling av produkter og systemer krever i dag investeringer i milliardklassen. Rundt 12% av Siemenskonsernets omsetning går til forskning og utvikling. I 86/87 var det ca. 24 milliarder norske kroner. For en del systemer er det bare verdensmarkedets potensial som kan forsvare slike investeringer, og som gjør det mulig for oss å markedsføre disse systemene i Norge. Eller sagt på en annen måte: For at vi skal kunne benytte Siemens systemer i det norske marked er vi avhengige av at systemet er konkurransedyktig på verdensmarkedet. Men for at dette skal være mulig er samarbeid og lojalitet i hele konsernet en forutsetning. Dette stiller krav til hver enkelt av oss.

Standardisering av produkter og systemer fører nødvendigvis til mange likhetstrekk mellom konkurrerende utstyr. Prisforskjellene utjevnes, konkurransen vendes i større grad over mot andre momenter:

- vår kompetanse på kundens problemstillinger og behov
- vår evne til å gjennomføre prosjekter effektivt og rasjonelt
- våre muligheter for opplæring av kundens personell
- vår evne til rask og effektiv service, spesielt med krav om kompetanse på samspillet mellom vår leveranse og kundens øvrige utstyr.

Hverdagsglede hele året – *På sykkel*

Sunn livsstil, trim, trening og livskvalitet er ord som blir stadig oftere nevnt. Mange snakker, noen legger planer, men et mindretall gjennomfører. Asbjørn Leinslie tilhører dem som gjennomfører. De siste 7 årene har han syklet 8 kilometer til jobben hver dag, sommer som vinter.

Tekst og foto: Tove Løhne

-Gleden og ikke minst nytten ved sykling oppdaget jeg ikke før jeg hadde syklet en stund. Tidligere tok jeg trikken til endestasjonen Lerkendal og gikk de siste par kilometrene. Da trikken ble nedlagt måtte jeg skifte buss i byen og dette var mere tungvint. Ved å bruke sykkel ville jeg ikke trenge mer enn en halvtime. Etterhvert har syklingen blitt en nyttig hverdagsglede, sier Asbjørn.

Harde og myke medtrafikanter

-Hvilken holdning møtes du med av bilister?

-På regnværsdager hender det rett som det er at vi blir nedsprutet av ubetenksomme bilister. Noen gjør også helhjertede forsøk på å presse oss ut av veien. Det er forresten stort sett unge mannlige sjåfører som driver på denne måten.

Jeg møter også ofte uventet vennlighet. Forleden dag punkterte jeg. Idet jeg leide sykkel oppover en liten kneik på Baklandet, spurte jeg en kvinnelig syklist om å få låne pumpe av henne. Jo, hun hadde pumpe. Lappesaker hadde hun hjemme, så jeg skulle bare bli med hjem. Jeg nøyde meg med å låne pumpen og kom meg et stykke videre. Den siste biten hjem kjørte jeg på felgen.

Med unntak av en kollisjon har ikke Asbjørn Leinslie hatt noen alvorlige uhell.

Den gangen kolliderte han med en bil og fikk hjernerystelse og et langt rift i hodet. Resultatet ble mange sting og 6 dagers sykemelding. Etterpå ble ny sykkel innkjøpt, nå med piggdekk.

Hele året

- Du sykler hele året, hvordan er det å sykle om vinteren?

-Først og fremst gjelder det å kle seg fornuftig. Ved sterk kulde kan det bli problemer med girene. Nå som jeg har piggdekk, går selve syklingen greit.

Det er sjelden det er så sterk kulde eller så mye nysnø at jeg må la sykkel stå.

Slike dager egner seg ofte ikke for bilkjøring heller, så da tar jeg bussen. Den siste vinteren har det forresten vært flotte forhold, kun én dag har jeg måttet la sykkel stå.

Årstidene oppleves tydeligere fra sykkelsetet. Særlig på denne tiden av året, med blomstrende hegg og syrener. Det eneste jeg kunne ønske meg er en fast garderobeplass med dusj, avslutter Asbjørn Leinslie.

Service- utvalg fra Sluppen

12 servicebiler, hvorav en kranbil (kranrekkevidde ca 10 m) disponeres idag av montasjeavdelingen på Sluppen, som gjerne tar flere oppdrag!

Foran sin servicevogn fra venstre: Nils Petter Haugen og Tore Sandnes.

Kvalitetsrevisjoner — *hva er det?*

Tekst: Lars Brattebø og Ivar Ræder

Revisjon er vel et ord som folk flest setter i forbindelse med gjennomgang og kontroll av regnskaper.

Kvalitetsrevisjoner er antakelig et ukjent begrep for mange. Ordet har oppstått i forbindelse med Kvalitetssikring, som forhåpentlig er et mer kjent begrep.

Et system for kvalitetssikring består bl.a. av skrevne regler og systematikk for hvordan man gjennomfører oppdrag. Dette er nødvendig for å sikre et vellykket resultat, forebygge feil og unngå at samme feil oppstår flere ganger.

Vår firmaledelse krever av oss at vi skal ha et system som oppfyller kravene i norsk-internasjonal standard, NS-ISO 9001.

Dette systemet består hos oss bl.a. av Arbeidsrutiner.

En forutsetning for å utføre en K-revisjon er at man har et slikt system.

Hva er så en kvalitetsrevisjon ?

NS-ISO 8402 definerer det slik:

Systematisk og uavhengig undersøkelse for å fastslå om kvalitetsaktivitetene og resultatene av dem stemmer overens med det som er planlagt, om de er effektivt gjennomført og er hensiktsmessig for å nå målene.

Dette lyder vanskelig, men er i praksis en metode til å fastslå om vi følger de arbeidsmåter og regler for samarbeid som vi er blitt enige om, og om disse reglene er slik de bør være.

Det finnes flere typer K-revisjoner:

- **Systemrevisjon** er en gjennomgang av bedriftens (avdelingens) KS-system for å konstatere om:
  - systemet er tilstrekkelig dokumentert
  - systemet oppfyller kravene i Norsk Standard
  - systemet etterleves

Prosessrevisjon er kontroll med at arbeidsoppgaver som f. eks. maling, sveising, loddning utføres i samsvar med gjeldende arbeidsprosedyrer.

Produktrevisjon er kontroll av et produkts egenskaper mot spesifikasjonen.

Prosjektrevisjon er kontroll av at reglene for prosjektgjennomføring blir fulgt, og inneholder elementer av de overnevnte revisjonstyper.

KS-standarder krever at vi skal planlegge og gjennomføre slike revisjoner internt i bedriften.

Dessuten kreves at vi skal forvisse oss om at våre underleverandører følger et KS-system, som bl.a. kan bety at vi må utføre K-revisjoner hos disse.

Kunden har også anledning til å utføre K-revisjoner hos oss, dvs. kikke oss i kortene for å se om vi følger de regler som vi har pålagt oss selv.

Standarden krever at resultater fra K-revisjoner skal dokumenteres, oppbevares og behandles.

Revisorer er sikkert ikke de mest populære gjestene man får på besøk! K-revisorer er neppe noe unntak i så måte. Men la det være helt klart:

Hensikten er å sikre at vi arbeider målrettet, systematisk og rasjonelt, og at våre kunder kan stole på at det oppdrag de gir oss får en riktig og betryggende saksbehandling uavhengig av hvem som gjør jobben hos oss.

Dette vil bidra til å redusere våre kostnader og bedre vårt renommé.

Man er ikke ute etter å finne syndebukker. Den som aldri har gjort en feil, hvis en slik person skulle finnes, har neppe gjort noe bra heller.

K-revisjon er iferd med å bli en ny profesjon. Det finnes interne og eksterne kurs for opplæring av K-revisorer.

Norsk Forening for Kvalitet arrangerer et kurs med eksamen, som sertifiserer Revisjonsledere.

Noe å tenke over hvis du ønsker deg en annerledes jobb ?

Kvalitet i det grønne: Ivar Ræder (til venstre) og Lars Brattebø. (Foto: Inger).

Samarbeide mellom Siemens og tekniske elever ga godt resultat

Tre elever fra Trondheim Ingeniørhøgskole (TIH) har i løpet av vårsemesteret laget en undervisningsmodell for kurs i reguleringsteknikk i Siemens Trondheim. Begge parter er meget tilfreds med denne utvekslingen.

Tekst og foto: Hilma Holm

Omfattende prosjekteringsoppgave

Det var Torstein Tveråmo – faglig ansvarlig for Simatickursene i Trondheim, som tok kontakt med skolen før jul -89. Målet var å få laget en kursmodell for Simaticdrift, 3-kurs som kunne tas i bruk høsten -90. Tveråmos bestilling hadde flere krav: Modellen måtte være flyttbar, montert på en plate og kunne tas med eksternt. Modellen måtte fremstille prosessen så sakte at elevene kunne følge den med øyet i undervisningen.

Tre elever ved avgangsklasse på automatiseringslinjen på TIH gikk løs på oppdraget. Det skulle omfatte arbeidstegninger, utstyrspesifikasjon og prisoverslag. Det kom to løsningsforslag fra elevene, og modellen var ferdig medio mai. I tillegg skal elevene lage rapport for bruk og vedlikehold – og for skolen.

Elevene fikk en allsidig erfaring

-Kartet stemte bra med terrenget, sier elevene. Avstanden mellom den teorien vi har lært og det vi erfarte i praksis gjennom prosjektet var ikke så ille stor.

-Hvilke erfaringer har dere høstet?

-Arbeidet var riktig omfattende. Vi måtte jobbe både med rør, ventiler, elektronikk og regulering. Og så fikk vi et kjempe-innblikk i temaet leveranser. Vi kjenner nå til problemene ved bestillingen av deler, produkter, leverandører og forsinkelser – ikke minst, sier de.

Torstein Tveråmo sier at resultatet er blitt meget bra. Vi har fått en fin modell som kan vise regulering av vann-nivå i f.eks. en vanntank og strømminger i væske. Tilsammen koster materiell og teknisk bearbeiding ca. kr. 40.000. - Å lage en slik modell selv ville være helt uaktuelt. Det ville blitt altfor dyrt, bekrefter han.

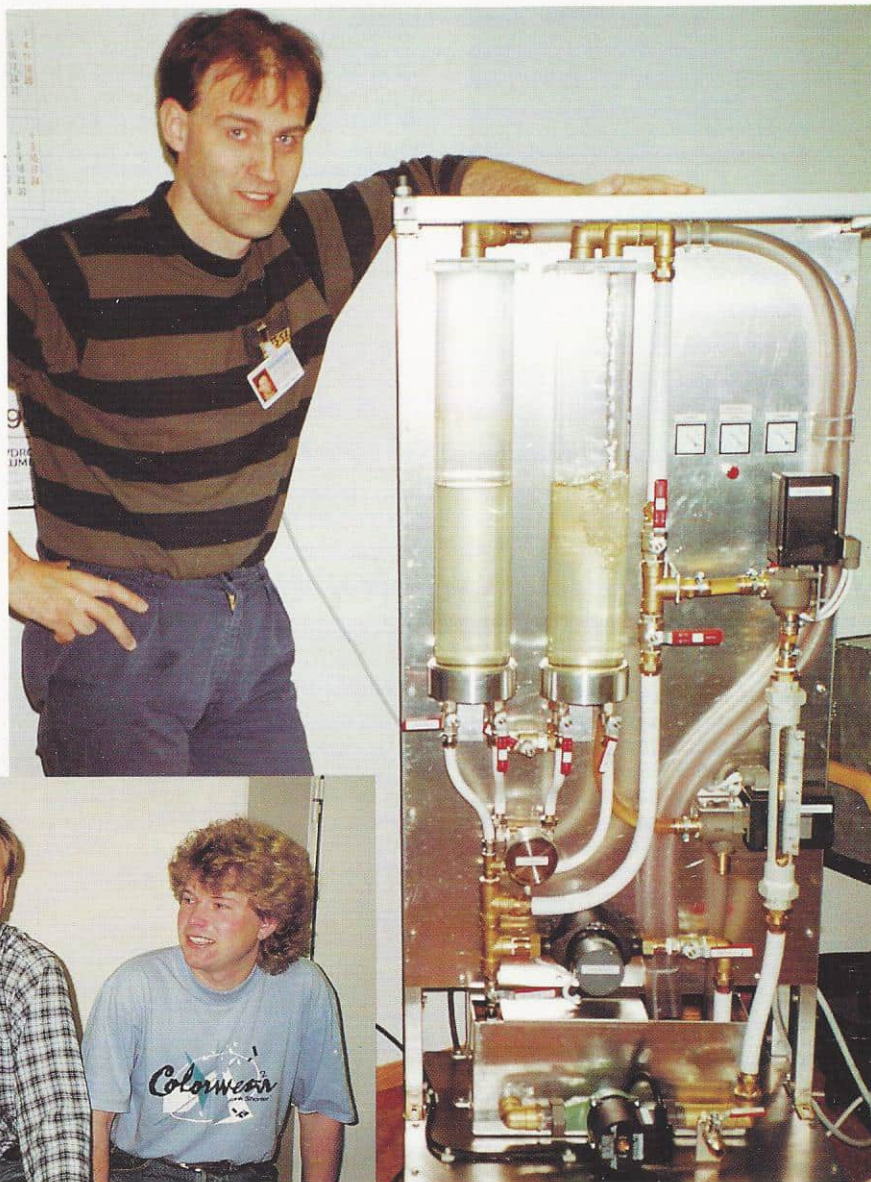
Fruktbart samarbeid

Bedrifter og skoler kan ha stor nytte av hverandre når det gjelder prosjektoppgaver. Det er tre muligheter. Skolen samarbeider med noen bedrifter som skaffer opp-

gaver. I tillegg kan elevene selv ordne seg oppgaver. Og til slutt kan de velge teorioppgave, sier TIH-elevene.

Torstein Tveråmo mener at alle tekniske avdelinger i Siemens med hell kunne inngå slikt samarbeid med tekniske skoler. Han utførte selv sin NTH-diplomoppgave på Siemens. "Regulering av kraftverk etter konsesjonsbestemmelser" var tittelen og den ble laget i forbindelse med Alta Kraftverk.

En annen og viktig plussfaktor er at firmamet gjennom slik utveksling blir godt kjent med mulige potensielle søkere.

Tre elever fra avgangsklassen TIH som er ganske fornøyd med hva de fikk til i samarbeide med Siemens: En fin modell som kan vise regulering av vann-nivå o.l. Fra venstre: Johannes Strand, Ulsteinvik, Morten Skog, Mosjøen og Ingmar Jensen, Bergen. På det store bildet Torsten Tveråmo.

Ut i sola – opp i trærne

Onsdag 23. mai ble vi tipset om at kraft-elektronikk hadde flyttet "labben" ut i vår-sola. Nysgjerrige som vi ble, kastet vi oss på sykkelen for å sjekke forholdet.

Og ganske riktig, på plenen utenfor sterkstrømfabrikken i den skarpe vårsola drev to karer med kobling og avlesing av diverse måleapparater.

Siv.ing. Asle Skjellnes og Ove Bø hadde skjellig grunn for å være ute – de drev med radiostøymåling på en UPS B41 (avbruddsfri strømforsyning). Fabrikken hadde fått klage på en UPS med spesiell god radiostøydemping som tidligere var levert til Deutsche Bundespost Telekom (det tyske televerket). Nå ville man gjøre grundigere målinger på maken apparat, før det ble sendt ut til den samme kunde og det trengtes en målelab uten for mye elektriske installasjoner.

Inger

Pensjonistforeningen til Strømstad

Siemens Pensjonistforening i Oslo valgte denne gang en kombinert buss- og båtutrustning Sandefjord-Strømstad. Sjelden har vel pensjonistene i Siemens Oslo stått så tidlig opp som tirsdag den 22. mai. Avreisen fra Østbanen fant nemlig sted klokken 6.45 presis!

Men det skremte ingen fra å delta, da hele 91 var påmeldt. To komfortable busser ble benyttet.

Selv om værgudene ikke viste seg fra sin beste side, var stemningen i bussene høy.

Vi ankom Sandefjord i regnvær og løp ombord i "BOHUS II". Der var et deilig frokostbord dekket. For mange var kanskje "TAX-free"-butikken mer attraktiv og den lovbestemte kvoten ble innkjøpt.

Overfarten ble dessverre ikke som ventet da regn og blåst tvang oss til å holde oss innendørs. Men den vakre skjærgården ved Bohuslenkysten fikk vi med oss.

I Strømstad ble det også tid for shopping for dem som hadde behov for det. Prisene i Sverige er imidlertid ikke lavere enn hjemme.

På hjemturen spiste vi middag på Hø Kro ved E6. På bussene var det solgt lodd på gaveartikler som direksjonen hadde gitt Pensjonistforeningen og trekningen foregikk under middagen.

Formannen takket alle for fremmøtet og håpet at turen var vellykket. Han minnet også om møtene i Pensjonistforeningen og henstilte til alle om å delta også der. – Og alle var vi enige om at det var en fin tur!

oALF

Siemens som avansert produksjonsbedrift

For 6. gang arrangerte Siemens Trondheim kurs for yrkesskolelærere den 2.-6. april. Det er Teknologibedriftenes Landsforening og Rådet for videregående opplæring som er oppdragsgivere for kurset, som heter "Utvikling og produksjon av elektriske apparater".

Deltakerne er lærere som underviser i VKI og VKII i automatiseringsfag, maskin og mekanikk og grunnkurs elektro.

Det overordnede mål er å vise hvordan en avansert produksjonsbedrift arbeider. I tillegg er det viktig å vise de som utdanner fremtidige arbeidstakere hos f.eks. Siemens at mekanisk industri idag er noe langt mere enn kun mekanikk. Det er jo slik at elektro/elektronikk inngår som en stadig større og viktigere bestanddel såvel i produksjonsprosessen som i produktene.

Deltakermassen strakk seg fra Klosterskogen videregående skole, Skien i sør til Tromsø maritime videregående skole, Tromsø i nord.

De temaer som fenger lærerne mest er PLS og UPS (avbruddsfri strømforsyning). Forøvrig er det stor enstemmighet om at alt er interessant, og at det er viktig å få innblikk i hvordan industrien arbeider. Det er vanligvis stor avstand, for ikke å si mange år, mellom lærebøkene og verden utenfor.

Hilma Holm, S/T

Barnehageplasser for ansatte i Siemens Trondheim

Siemens i Trondheim har nå inngått en leieavtale med Trondheim kommune om 10 barnehageplasser for året 90/91. Tilbud om plasser ble ultimo april sendt til alle ansatte i Trondheim. Prisen var kr. 2.500 med 50% søskenmoderasjon. Siemens betaler det overskytende.

Det kom inn 38 søknader, mesteparten var for barn under 3 år. I retningslinjene heter det at firmaet ved behov kan disponere 2 plasser for rekrutteringsformål. Og ellers vil spesielle sosiale forhold kunne gi fortrinnsrett.

Plassene ble fordelt ved loddtrekning i samarbeid med tillitsvalgt. Kommunens oppgave er å finne barnehage i nærheten av hjemmet til de som er tildelet.

Det er personalkonsulent Bengt Arntsen som har vært saksbehandler. Han synes at det er positivt at vi også i

Trondheim er kommet i gang. –Og prisen, sier han, er lavere enn for dagmamman, og dertil er kostnaden fradragsberettiget.

Og da er det bare å håpe at firmaet ved neste korsvei finner å kunne sponse et slikt opplegg videre – eller bygge barnehage kanskje?

Winter Cities i Tromsø

Miljøet i Tromsø var virkelig internasjonalt en hektisk uke tidlig i mars i år.

Winter Cities er nærmest å betrakte som en "miniverdensutstilling" og arrangeres hvert annet år for å fremme og utvikle livskvalitet og næringsutvikling i byer med vinter store deler av året.

Siemens Tromsø deltok på messen Winter Expo'90 med full tyngde. Mange besøkende fant veien til vår stand, som forøvrig lå meget strategisk plassert. Vi fikk ved vår deltakelse en fin anledning til å presentere både våre varmeprodukter, vår Tromsøavdeling og mye av det som Siemens ellers står for.

Winter Cities ble første gang arrangert i Sapporo i Japan i 1982 og har deretter bl.a. vært arrangert to ganger i Edmonton i Canada. Foruten Norge deltok i år Sverige, Finland, Japan og Canada.

Hovedelementene i årets arrangement i Tromsø var Winter Expo'90, en internasjonal messe for vinterprodukter av alle typer med presentasjon av land, byer og regioner.

Holmenkollstafetten 90

Også i år klarte vi å stille lag både i herre- og kvinneklassen. Det er ingen spøk å trylle frem 15 habile løpere av hvert kjønn en søndag i mai, men ved hjelp av Siemens Bergen og noen ektefeller/samboere/barn går det som regel bra.

Resultatet i år ble ikke av de beste, men begge lag holdt seg i alle fall til en plassering som kan skrives med to siffer!

Ressursene er her, men det må nok satses mer på systematisk trening i organiserte former hvis vi igjen skal komme opp på gammelt nivå!

Neida, vi stilte ikke "mixed lag"! Dette viser noen av de som møttes på Linderud før slaget. Stående fra venstre: Jan Helge Nordby, Amund Garthus, Volkmar Kelle, Paul T Mannsåker, Amund Hole, Svein Austrheim, Jens Olav Sæten, Stein A Aaslund, Erik Bergli. Sittende: Arild Fotland, Arnt Jonny Methi, Grete Johnsen, Kjersti Cederkvist, Beate Holst.

Nr. 2 i Færder'n!

Fredag 8. juni la 4 Siemensere med trebåten Wilma ut på årets Færderseilas, et døgn og seks minutter senere gikk de over mål som nr.2 i sin klasse.

Klassen heter "Tur 1", og gjelder båter med ca. 6 meter vannlinje og seilføring 21-24 kvm.

I år deltok 14 båter i denne klassen, som runder ved Mefjordbåen utenfor Slagen. Målpasering er ved Horten, etter 41 (eller mer!) nautiske mil på sjøen.

Wilma er 26 år, og eneste trebåt i sin klasse. Men hun er blankpusset og i perfekt stand - som man kan forvente når eieren er en lett fornorsket tysk ingeniør. Wilma la seg i tet fra starten av. Sammen med mannskapet, Reinhold og Helga Conrad, Paul Mannsåker og Steinar Roghell, klarte hun nesten å holde den posisjonen helt til mål.

Siemens Squash-turnering— Kvalifisering til OBIK 90/91

Lørdag 9. juni avviklet Siemens Squashklubb sin turnering for kvalifisering til OBIK (Oslo Bedrift Idrettskrets).

Ca. halvparten av medlemsmassen deltok. Vi er tre grupper av fem personer, to herrelag og et damelag. Etter å ha spilt serie, spilte alle femten deltakerne cup (etter trekning).

Vinner av cup'en ble Steinar Jacobsen, med Fred I. Gjørtz på 2. plass. Damelagserien ble vunnet av Anne Thorkildsen (kona til Øivind Helseth) med Eva Hernæs på 2. og Gro Ørnhoft på 3. plass.

Noen av jentene våre kunne ikke være med, så de endelige kandidatene til OBIK er på nåværende tidspunkt ikke bestemt.

Siden damelaget rykket opp i 1. divisjon i år, vil vi fra høsten ha to damelag. Anne Marit Panengstuen og Irene Tøien må slåss om plassene på 1. laget.

1. herregruppe menn ble vunnet av Steinar Jacobsen med Per Morten Torvildsen (samboer med Gro Ørnhoft) på 2. plass, Espen Kandahl på 3. plass og Fred I. Gjørtz og Per Ola Svinø på respektive 4. og 5. plass.

Resultatet vil gi 1. og 2. lag i OBIK-serien til høsten.

2. herregruppe ble vunnet av Øivind Helseth, med Tor Bråten på 2. og Kjell Jarle Furnes på 3. plass.

Cup

1. Steinar Jacobsen
2. Fred I. Gjørtz
3. Per Morten Torvildsen
4. Tor Bråten.

Serie 1. damer

1. Anne Thorkildsen
2. Eva Hernæs
3. Gro Ørnhoft
4. Bente Bråten
5. Inger Anne Langva.

Serie 1. herrer

1. Steinar Jacobsen
2. Per Morten Torvildsen
3. Espen Kandahl
4. Fred I. Gjørtz
5. Per Ola Svinø

Serie 2. herrer

1. Øivind Helseth
2. Tor Bråten
3. Kjell Jarle Furnes
4. Bjørgulv Byre
5. Tony Shaw

Populær kylling best i Siemens-ovnen

Av Asbjørg Gullord
Foto: Bjørn Winsnes

Nå er kylling kommet skikkelig på folkemunne. Og ikke nok med det, fjørfe-kjøtt er midt i tiden. Kyllingen er ikke bare på godfot med ungdommens spisevaner, men også på parti med ernærings ekspertene som foreskriver magrere kost og overgang til mer flerumettet fett.

Ungdommen til tross – kyllingene er ikke som mange synes å tro barn av vår tid. I følge overleveringene var det kineserne som "oppfant" kyllingen og fant behag i å sette dem til livs, mens romerne får æren av å ha opphøyet fjørfeet til gastronomiske høyder.

Romerne drev den rene produktutvikling, skal en tro beretningen. Allerede den gang var det god latin at avslappede dyr gir det beste kjøttet. Derfor fant de på å fore opp spesialkyllinger med såvel sherrydryppende hviteboller som fløte. I tillegg stresset de dyrene ned ved å kile dem i nakkehårene.

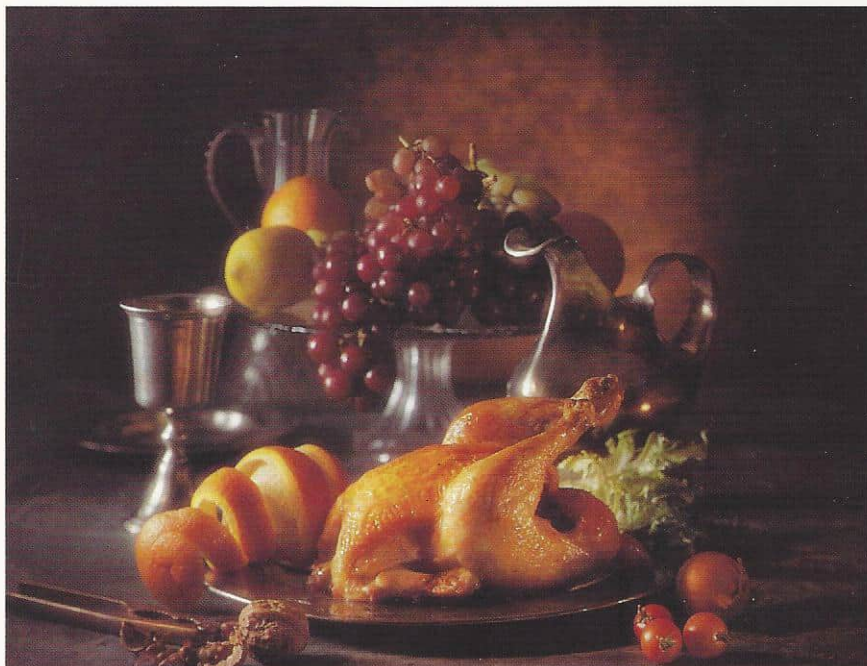
Det norske forbruket av fjørfe kjøtt er økende. Med et gjennomsnittsforbruk på vel 4 kilo i året, befinner vi oss likevel stadig i B-puljen og fjernt fra verdens toppen. Eller hva skal en si til at amerikanerne spiser 30 kg fjørfe kjøtt i året pr. person – med andre ord mer enn sju ganger så mye.

Det er spennvidde over kyllingen. Dens merittliste er like velsmakende som lang og favner fra gatekjøkkenets hurtigmat til det helt eksklusivt selskapelige.

Ingen annen tilberedningsmåte tar i den grad vare på kyllingkjøttets milde og fine smak som mikrobølgeovnen. Spesielt gjelder dette kombinasjonsovn som i tillegg steker og griller. Kyllingen blir ikke bare saftig, men også gyllen-brun og sprø.

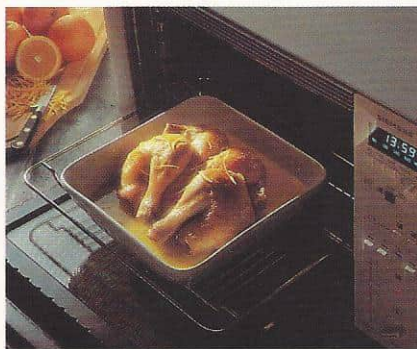
Samtidig reduserer mikrobølgefunksjonen tilberedningstiden til en fjerdedel.

En grei måte å tilberede kyllingen på er å gjøre det etter utbrettingsmetoden. Etter å ha skåret ut ryggbenet, brettes kyllingen slik at den blir liggende flat.

Appelsinkylling

- 1 kylling – og helst en på ca. 1000 gr.
- 1 boks frossen appelsinjuice.
- Salt/pepper.
- Finstrimlet appelsinskall.

Legg den utbrettede kyllingen i en ildfast form med skinnsiden opp. Dryss på salt og pepper og sett den i ovnen. Grillen settes på full styrke og mikrobølgeeffekten på 600 W i 15 minutter. Hell i 1 boks vann og 1 boks juice i formen etter 10 minutter. Unngå å få juiceblanding på selve kyllingen. Fortsett grillingen og pynt med finstrimlet appelsinskall.

Marinert kylling

Marinert stekeklær kylling er blitt en stor suksess. Formene kan settes inn som de er. Man kan gjerne supplere med litt ekstra for variasjonens skyld.

- 1 pk marinert kylling (950) g.
- Småløk
- Halve tomater med revet ost og pizzakrydder
- MB: 600 W.
- Grill: Full styrke.
- Tid: 15 minutter.

Etter 10 minutters grilling har en tomat og småløk i formen.

I våre kombinasjonsovner kan man sette inn lave metallformer uten problemer mens mikrobølgefunksjonen er tilkople. Metallformen skal stå på risten. (jfr. bruksanvisningen).

Et godt tips for sommerens grilling i friluft.

Kyllingen kokes først i mikrobølgeovnen før den legges ut på grillristen og grilles rundt. (1.000 g kylling legges i en form med lokk, kokes ved 600 W i 15 minutter).

På denne måten får man en gjennomstekt kylling på utegrillen – og meget saftig!

Siemens Intern

20. årgang. Utgitt av Informasjonsavdelingen, Siemens Oslo

Siemens Intern er et internt blad for egne ansatte og pensjonister i Siemens A/S. Det utkommer 8 ganger i året.

Redaktør: Per Buer
Red. sekretær: Espen Nordhagen
Kontakt i Trondheim:
Inger Kristensen
Kontakt i Bergen:
Hans-Kristian Jensen